

Svensk utgåva

Lagstiftning

Innehållsförteckning

I Rättsakter vilkas publicering är obligatorisk

.....

II Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk

Kommissionen

2000/369/EG:

- * **Kommissionens beslut av den 20 juli 1999 om stöd som Italien har beviljat Sangalli Manfredonia Vetro ⁽¹⁾ [delgivet med nr K(1999) 2895]** 1

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

Eftas övervakningsmyndighet

- * **Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 113/99/KOL av den 4 juni 1999 om införande av riktlinjer för statligt stöd till utbildning samt om ändring för artonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd** 11
- * **Beslut av Eftas övervakningsmyndighet nr 149/99/KOL av den 30 juni 1999 om införande av riktlinjer för tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag samt om ändring för nittonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd** 20

(¹) Text av betydelse för EES.

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 20 juli 1999

om stöd som Italien har beviljat Sangalli Manfredonia Vetro

[delgivet med nr K(1999) 2895]

(Endast den italienska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2000/369/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR FATTAT
DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska
gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket i detta,

med beaktande av Avtalet om europeiska ekonomiska samar-
betsområdet, särskilt artikel 62.1 a i detta,

efter att i enlighet med nämnda artiklar ha gett berörda parter
tillfälle att yttra sig⁽¹⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDET

- (1) Genom en skrivelse av den 10 februari 1998 (registrerad
den 11 februari 1998 under nummer A/31060) mottog
kommissionen ett klagomål från en konkurrent angående
de stöd som de italienska myndigheterna hade för avsikt
att bevilja företaget Sangalli Vetro SpA för byggandet av
en planglasfabrik i Manfredonia i södra Italien. Enligt
konkurrenten skulle stöden beviljas genom försäljning av
mark till lägre pris än marknadspriset, uppförande av

infrastruktur utan kostnad, investeringsstöd med högre
stödnivåer än vad som föreskrivs i de gällande riktlinjerna
för regionalstöd, bidrag för anställda arbetare och nedsätt-
ningar av skatter och avgifter. Genom en skrivelse av den
25 september 1998 lämnade en annan planglastillverkare
in ett nytt klagomål om samma stödåtgärder.

- (2) I skrivelse av den 18 februari, den 27 april, den 17 juli
och den 27 oktober 1998 ställde kommissionen frågor
till de italienska myndigheterna för att få detaljerade
upplysningar om åtgärderna i fråga. De italienska myndig-
heterna svarade genom en skrivelse av den 6 maj 1998.
- (3) Eftersom upplysningarna från de italienska myndigheter-
na inte var tillräckligt exakta och eftersom kommissionen
tvivlade på att stöden i fråga var förenliga med den
gemensamma marknaden, beslutade kommissionen den
22 december 1998 att inleda ett förfarande enligt arti-
kel 88.2 i fördraget och att förelägga de italienska myn-
digheterna att besvara de ställda frågorna. Kommissionen
underrättade den italienska regeringen om detta genom
en skrivelse av den 27 januari 1999 (SG(99) D/686) och
lämnade berörda parter tillfälle att yttra sig genom
att offentliggöra skrivelsen i *Europeiska gemenskapernas
officiella tidning*⁽²⁾.

⁽¹⁾ EGT C 92, 1.4.1999, s. 5.

⁽²⁾ Se fotnot 1.

- (4) Kommissionen mottog synpunkter från företaget Sangalli Vetro SpA, från det stödmottagande företaget Sangalli Manfredonia Vetro Srl, från Enisud och från ett företag som har för avsikt att etablera sig i Manfredonia på samma industriområde som Sangalli Vetro. Den översände synpunkterna till den italienska regeringen, som gavs tillfälle att bemöta dem. Dess kommentarer mottogs i en skrivelse av den 4 juni 1999.

II. BESKRIVNING AV STÖDET

II.1 Stödmottagaren

- (5) Företaget Sangalli Manfredoni Vetro Srl (nedan kallat Sangalli) bildades den 30 januari 1998 med säte i Foggia (Apulien, Italien). Sangalli kontrolleras av företaget Sangalli Vetro SpA (nedan kallat Sangalli SpA). Sangallikoncernen är verskam inom sektorn för bearbetning av planglas. Koncernen köper råvarorna från stora planglastillverkare i olika länder inom EES.
- (6) Sangalli är ett medelstort företag enligt kriterierna i kommissionens rekommendation om definitionen på små och medelstora företag⁽³⁾. Företaget kommer i början av 2001 att ha 197 anställda och tillgångar till ett värde av 217 miljoner lire.
- (7) Även koncernen Sangalli Vetro är ett medelstort företag enligt kriterierna i ovannämnda rekommendation. Koncernen har 231 anställda och hade den 31 december 1997 en konsoliderad omsättning på 65,460 miljarder lire.

II.2 De åtgärder som detta förfarande gäller

- (8) Förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget inleddes beträffande följande åtgärder:
- Företaget Agricoltura SpA:s försäljning av mark till företaget Sangalli till ett pris som inte skulle motsvara marknadspriset. Kommissionen hade inte tillgång till exakta uppgifter om vilket företag som sålde marken och till vilka priser och om vilka priser som tillämpas på den berörda marknaden.
 - De bidrag som de regionala och/eller nationella myndigheterna skall ha beviljat Sangalli och andra företag för uppförande av infrastruktur i investeringsområdet. Kommissionen hade inte tillräckligt med information för att

kunna avgöra vilken typ av infrastruktur det rörde sig om och kontrollera om denna uppfördes uteslutande till förmån för Sangalli-projektet.

- De investeringsstöd för byggandet av en ny planglasfabrik som den italienska regeringen skall ha beviljat Sangalli. Eftersom det är fråga om en stödberättigad region noterade kommissionen att de italienska myndigheterna aldrig hade angett den exakta rättsliga grunden för åtgärderna i fråga och att de prognoser för tillväxt på marknaden som klagandena hade beskrivit inte var sådana att ett kapitaltillskott var motiverat.
- Det bidrag på 50 miljoner lire per anställd som Enisud skall ha beviljat företaget Sangalli. Kommissionen kunde inte utesluta att det var fråga om ett statligt stöd.
- Stöd i form av skattelättnader och nedsättningar av sociala avgifter. Kommissionen kunde inte fastställa om dessa ingick i en godkänd stödordning.

III.1 De italienska myndigheternas svar på inledandet av förfarandet enligt artikel 88.2

- (9) Den 18 december 1998 sålde det privaträttsliga företaget Agricoltura SpA (nedan kallat Agricoltura) andelar (en yta på 206 563 m²) av industriområdet i Mattinata och Monte Sant'Angelo (nedan kallat Manfredonia). De italienska myndigheterna hävdar att det pris som Sangalli betalade var högre än det pris som fastställdes vid en värdering som ett oberoende företag gjorde den 31 maj 1996 av mark som gränsar till den som omfattades av den nu aktuella försäljningen. I enlighet med punkt II.3 i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader⁽⁴⁾ behövde försäljningen inte anmälas, eftersom den inte innehöll inslag av statligt stöd i den mening som avses i fördraget. Dessutom var det pris som betalades högre än det pris som andra investerare vid samma tid betalade för angränsande tomter.
- (10) De infrastrukturer som skall uppföras på investeringsområdet kommer att användas gemensamt av alla företag som är etablerade på industriområdet i Manfredonia. Det rör sig närmare bestämt om ett distributionsnät för dricksvatten, en central anläggning för rening och behandling av vatten samt ett vägnät och gemensamma parkeringsplatser inom industriområdet. Den infrastruktur som endast Sangalli kommer att utnyttja, som färdigställandet av tomterna och anslutningen till elnätet, kommer att betalas uteslutande av det företaget. De

⁽³⁾ EGT L 107, 30.4.1996, s. 4.

⁽⁴⁾ EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

italienska myndigheterna har för övrigt upplyst att Consortium per lo Sviluppo Industriale ASI (konsortiet för industriell utveckling, nedan kallat konsortiet), som förvaltar industritomterna och infrastrukturarbetena, ännu inte har fastställt vilka avgifter som de företag som är etablerade på anläggningen skall betala för användningen av den gemensamma infrastrukturen. De italienska myndigheterna har dock anfört att konsortiet, i egenskap av allmännyttigt företag, är skyldigt att tillämpa taxor som åtminstone täcker kostnaderna. Sådana taxor kommer att finnas med i en prislista som kommer att fastställas enligt interna föreskrifter och gälla alla företag som är etablerade på anläggningen i Manfredonia.

(11) I fråga om situationen på marknaden för planglas har de italienska myndigheterna översänt uppgifter som syftar till att visa att den italienska marknaden och gemenskapsmarknaden för planglas inte kännetecknas av överkapacitet. Tvärtom uppges marknaden växa med ca 2 % per år på grund av den allt mera utbredda användningen av planglas och de andra olika typerna av glas. Detta uppges framgå av det faktum att andra planglastillverkare håller på att upprätta filialer i andra europeiska länder. Enligt de italienska myndigheterna är den främsta anledningen till att klagandena har vänt sig till kommissionen att Sangallikoncernen efter att ha byggt den nya fabriken i Manfredonia inte längre kommer att behöva köpa sina råvaror från dem. De italienska myndigheterna har översänt de prislister och villkor som Sangallikoncernens konkurrenter använder.

(12) De beviljade investeringsstöden uppgår till 135,6 miljarder lire av 191 miljarder lire i ej nuvärdesberäknade stödberättigande kostnader. Detta belopp motsvarar en stödnivå på 40 % netto- + 15 % bruttobidragsekvivalenter, vilket är godtagbart i investeringsområdet (mål 1 B) och har beräknats i överensstämmelse med gällande ministerdekret⁽⁵⁾.

(13) De italienska myndigheterna har upplyst om att konsortieaktiebolaget Manfredonia Sviluppo, Foggia (Apulien) den 2 maj 1998 gav in en ansökan till det behöriga italienska ministeriet från Sangalli om tillträde till "Områ-

desavtalet Manfredonia" (Contratto d'Area Manfredonia)⁽⁶⁾, ett instrument som används i samband med regionalstödsordningen i lag nr 488 av den 19 december 1992⁽⁷⁾. Sangallis projekt godkändes den 15 juli 1998. Ordningen i lag nr 488/92 och instrumentet "områdesavtalet" godkändes genom beslut av den 30 juni 1997 (skrivelse SG(97) D/4949) respektive den 22 december 1998 (skrivelse SG(99) D/1119).

(14) Företaget Enisud SpA (nedan kallat Enisud) och Sangalli undertecknade den 7 maj 1998 en överenskommelse om anställning av högst 45 arbetare som redan var anställda vid företag inom ENI-koncernen men som friställts. Enisud har åtagit sig att betala 50 miljoner lire (25 826 euro) för varje f.d. anställd vid ENI som eventuellt anställs. Kommissionen underrättades inte om denna överenskommelse i den årliga rapporten om ingripanden från Enisud, eftersom Sangalli ännu inte har börjat anställa f.d. arbetstagare vid ENI och endast kommer att anställa dem som har de yrkesmässiga egenskaper som efterfrågas. De italienska myndigheterna erinrar vidare om att kommissionen i en skrivelse av den 10 maj 1994 medgav att Enisud:s verksamhet motsvarar den som omfattades av kommissionens beslut 92/266/EEG⁽⁸⁾ om franska offentliga industrikoncerner och att åtgärderna i fråga inte omfattas av artikel 87.1.

(15) De italienska myndigheterna har preciserat att nedsättningarna av sociala avgifter av generell karaktär ännu inte har beviljats Sangalli och att de offentliga myndigheterna, om de skulle beviljas, skulle respektera avtalet "Pagliarini-Van Miert" av den 1 mars 1995, förlängt genom beslut av den 31 mars 1998 (skrivelse SG(98) D/2708 av den 1 april 1998).

III.2 Synpunkter från berörda parter och kommentarer från Italien

(16) Kommissionen har mottagit synpunkter från Associazione degli Industriali di Capitanata (industriföreningen i Capitanata, nedan kallad föreningen) i Foggia (Apulien), från Sangalli SpA, från företaget Sangalli och från Enisud.

⁽⁵⁾ Cirkulär från industriministeriet nr 234363 av den 20 november 1997, ändrat genom cirkulär nr 9000043 av den 5 februari 1998.

⁽⁶⁾ Manfredonia-avtalet undertecknades den 4 mars 1998. Förfarandet för godkännande av de olika projekten slutfördes den 15 juli 1998. Sangalli Vetros projekt är ett av de projekt som godkändes.

⁽⁷⁾ På grundval av beslutet av den 21 maj 1997 om statligt stöd nr 27A/97, som översändes till Italien i en skrivelse av den 30 juni 1997 (ref. SG(97) D/4949), godkände kommissionen ordningen i lag nr 488/92. Genom beslut av den 21 december 1998 om statligt stöd nr 810/97, översänt till Italien i en skrivelse av den 9 februari 1999, godkände kommissionen även instrumenten för genomförande av lag nr 488/92, däribland det som benämns "Områdesavtal".

⁽⁸⁾ EGT L 138, 21.5.1992, s. 24.

(17) Föreningen betonar att Sangalli-projektet, som ingår i "områdesavtalet" för Manfredonia, är mycket viktigt för regionen Apulien. Öppnandet av den nya fabriken skulle innebära att 500 nya, direkta eller indirekta, arbetstillfällen skapas. Dessutom skulle andra små och medelstora företag stimuleras att etablera sig i regionen. Det faktum att Sangalli kommer att tillverka råmaterialet, glaset, som företaget hittills endast har bearbetat, kommer dessutom att öka konkurrensen på den gemensamma marknaden i en sektor som kännetecknas av oligopol.

(18) Det stödmottagande företaget har också beskrivit situationen på planglasmärknaden i Europa och i Italien. Enligt företagets uppgifter kommer produktionen (utan att Sangalli beaktas) att ligga på 950 000 ton år 2001, jämfört med en efterfrågan på 1 058 000 ton. Sangalli motiverar vidare sin investering med behovet av att själv producera planglaset, som det nu är beroende av de stora europeiska tillverkarna för att få. Sangalli har gett in närmare uppgifter om sina framtida försäljningsstrategier. Företaget har vidare diskuterat de olika punkterna i förfarandet och har därvid fört samma resonemang som de italienska myndigheterna.

(19) Enisud bekräftar de italienska myndigheternas ståndpunkt att överenskommelsen mellan Sangalli och Enisud inte är obligatorisk och att Sangalli ännu inte har anställt någon f.d. arbetstagarare vid ENI. Enisud gör vidare gällande att ENI-koncernens verksamhet med industriell omställning enligt den ovannämnda skrivelsen från GD IV av den 10 maj 1994 inte innehåller inslag av statligt stöd. Detta har även bekräftats av de bedömningar av Enisud:s årsrapporter som kommissionen har gjort hittills. Kommissionen preciserar bland annat att trots ingripandet till förmån för marknadsföringen av projektet med områdesavtalet för Manfredonia (marknadsföring av 80 företag för 1 400 miljarder lire och 4 000 planerade arbetstillfällen), har ingen f.d. anställd vid ENI anställts av någon av de industrier som är etablerade på Manfredoniaområdet.

(20) I sitt bemötande av synpunkterna från berörda tredje parter har Italien anfört att man instämmer i de kommentarer som lämnats i samband med detta förfarande.

IV. BEDÖMNING AV STÖDET

(21) I artikel 87.1 i fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet föreskrivs principen om att stöd som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa

företag eller viss produktion är oförenligt med den gemensamma marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna, om undantag inte ges.

(22) Under förfarandet enligt artikel 88.2 i fördraget har kommissionen fastställt att en del av de åtgärder som omfattas av denna granskning inte innehåller inslag av stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget och artikel 61.1 i EES-avtalet och att stödet till nyinvestering-erna är förenligt med en godkänd stödordning. Däremot är skattelättnaderna och nedsättningarna av sociala avgifter inte förenliga med den gemensamma marknaden, eftersom de inte omfattas av en godkänd ordning.

IV.1 Markförsäljningen

(23) Agricoltura är ett offentligägt företag som regleras av privaträttslig lagstiftning. Den 18 december 1998 sålde Agricoltura 206 563 m² mark inom Agricolturas verksamhetsområde till Sangalli till ett pris av 15 000 lire per m². Agricoltura kommer att stå för röjningsarbetet och saneringen av skador som orsakats av Agricolturas förorenande verksamhet. Detta åtagande är begränsat i tiden (12 månader efter försäljningen) och till ett visst belopp av kostnaderna.

(24) Kommissionen anser att det pris som Sangalli har betalat motsvarar marknadpriset. De italienska myndigheterna har gett in ett värderingsutlåtande, daterat den 31 maj 1996, som utförts av ett oberoende konsultföretag. På grundval av detta utlåtande var priset per m² vid den tiden 12 000 lire. De italienska myndigheterna har också lagt fram andra avtal om markförsäljning, avseende tomter som ligger i samma område men som är mindre än den tomt som Sangalli köpte. Det är avtal som nyligen ingicks mellan Agricoltura och andra företag, till ett pris av 12 000 lire per m² och på samma villkor som vid försäljningen till Sangalli. Agricoltura tar på sig kostnaden för röjning och sanering av markerna inom samma tidsperiod. Försäljningsvillkoren är därför mera betungande för Sangalli än för de andra företag som köpt angränsande mark, eftersom kostnaderna för att iordningställa det företags mark (som är större än de andra företagens) är högre.

(25) Av detta drar kommissionen slutsatsen att försäljningen i enlighet med punkt II.3 b i kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader⁽⁹⁾ inte innehåller inslag av statligt stöd, eftersom den har skett på grundval av det pris som fastställts vid en oberoende värdering och som motsvarar marknadspriset vid försäljningstillfället.

IV.2 Uppförandet av infrastruktur på investeringsområdet

(26) Den infrastruktur som konsortiet står för uppförs i själva verket till förmån för alla företag som är etablerade på området. Enligt de italienska myndigheternas uppgifter rör det sig om ett distributionsnät för dricksvatten, en central anläggning för rening och behandling av vatten samt ett vägnät och gemensamma parkeringsplatser inom industriområdet.

(27) Va gäller användningen av denna infrastruktur uppgav de italienska myndigheterna i en skrivelse av den 6 juni 1999 att avgifterna täcker kostnaderna för de anläggningar som uppförts. Som preciseras i överenskommelsen mellan konsortiet och Sangalli skall avgifterna för användningen av infrastrukturen fastställas enligt konsortiets interna föreskrifter och de kommer att tillämpas på samma sätt på alla berörda företag.

(28) Den infrastruktur som endast kommer Sangalli till godo, som färdigställandet av tomterna och anslutningen till elnätet, kommer det företaget att betala.

(29) Av det ovanstående drar kommissionen slutsatsen att de nämnda infrastrukturen är gemensamma för alla företag som är etablerade på industriområdet i Manfredonia, att de inte kommer att vara gratis och att avgifterna kommer att fastställas så att de helt täcker kostnaderna. Avgifterna kommer dessutom att tillämpas på ett objektivt sätt för alla dessa företag. Eftersom den infrastruktur som uteslutande kommer ett enskilt företag till godo, även Sangalli, uteslutande kommer att betalas av det företaget, anser kommissionen att det inte är fråga om ett selektivt ingripande till förmån för det stödmottagande företaget. Uppförandet av infrastrukturen i fråga faller därför utanför tillämpningsområdet för artikel 87.1 i fördraget.

IV.3 Sektorn för planglas och genomförbarhetsstudien för Sangalli-projektet

(30) De italienska myndigheterna har i fråga om stödet till nyinvesteringen givit in en genomförbarhetsstudie om Sangalli-projektet. År 2002 kommer företaget att producera 185 000 bruttoton – 160 000 nettoton – ”flat glass”⁽¹⁰⁾ med en tjocklek på mellan 2 och 20 mm och av olika storlekar. Större delen av denna produktion (cirka 100 000 ton) är avsedd för eget bruk inom Sangalli-koncernen medan 60 000 ton kommer att släppas ut på marknaden, varav 60 % är avsedda för den nationella marknaden och 40 % kommer att exporteras till Grekland och Östeuropa.

(31) Som redan anfördes när förfarandet inleddes är den relevanta marknaden den för planglas som tillverkas med den s.k. float-metoden, som utvecklades under 60-talet. Med hjälp av denna metod kan man tillverka ett glas som, när tillverkningsprocessen är avslutad, inte längre behöver poleras eller slipas och som därför direkt kan skäras och användas. För närvarande är denna metod den som används mest av de största producenterna inom sektorn. Planglas som tillverkas på detta sätt används sedan vid tillverkningen av glas för konstruktion, isolering och förstärkning.

(32) Gemenskapsmarknaden för planglas är uppdelad på ett litet antal stora producenter⁽¹¹⁾. Trots att dessa har expanderat kraftigt i Östeuropa är det fortfarande den europeiska marknaden som är viktigast för deras avsättning⁽¹²⁾. Enligt de stora planglastillverkarna inom gemenskapen återhämtade sig efterfrågan 1997 efter två år av kris. Nyinvesteringar har främst skett i Östeuropa och Latinamerika. Enligt samma källor genomfördes under 1997 en av de största interna omstruktureringarna, vilken innebar minskningar av arbetskraft och administration. Framtidsprognoserna förefaller därför relativt måttliga⁽¹³⁾ på en marknad som fortfarande kännetecknas av överkapacitet.

⁽¹⁰⁾ Planglas som tillverkas med den s.k. float-metoden.

⁽¹¹⁾ Enligt tidskriften *Industrial Minerals*, december 1997, är marknaden för planglas producerat i Europa uppdelad på följande företag: Pilkington 25 %, Glaverbel 18 %, Saint Gobain 29 %, Guardian 12 %, PPG 8 %, Sisecam 6 % och Euroglas 2 %.

⁽¹²⁾ Så är fallet för Pilkington plc, Saint Gobain och Glaverbel. Se webbsidorna <http://www.pilkington.com>, www.saint-gobain.com och www.glaverbel.com den 28 november 1998.

⁽¹³⁾ Pilkington Annual report 1996/1997 och 1998, webbsida www.pilkington.com/finance, Annual Report 1997, Groupe performance www.glaverbel.com, den 28 november 1998.

⁽⁹⁾ EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

- (33) Kommissionen konstaterar att den interna omstruktureringen och utlokaliseringen till länderna i Östeuropa, enligt Panorama över industrin i Europeiska unionen⁽¹⁴⁾, beror på "att sektorn 1997 genomgick en period av omorganisation och att företagen reagerade på de kraftiga förändringarna på arbetsmarknaden i världen genom att investera i länder där kostnaderna är låga för att kunna utnyttja de mest fördelaktiga produktionsfaktorerna". Detta bevisar inte att gemenskapsmarknaden för planglas är en marknad med en större kapacitet än behovet.
- (34) Enligt en studie om denna marknad⁽¹⁵⁾ som utförts av ett oberoende organ, har den historiska utvecklingen inom glassektorn präglats av en global efterfrågeökning på 2–3 % per år. Under de senast 20 åren har denna ökning varit 4,4 % i Europa. Inom Europeiska unionen, särskilt inom planglassektorn, är prognoserna för efterfrågan följande: + 3,2 % år 1998, + 4,6 % år 1999, + 2,9 % år 2000, + 4,3 % år 2001, + 2,7 % år 2002 och + 4,0 % år 2003, vilket ger en genomsnittlig efterfrågeökning på 3,6 % under hela perioden.
- (35) Företagen inom sektorn förutser för sin del en ökning av efterfrågan på 2–3 % per år under perioden 1998–2000. Samtliga större företag talar i sina årsrapporter om "aktuell kapacitetsbrist" (Glaverbel 1998)⁽¹⁶⁾ eller hävdar att i förhållande till motsvarande period 1998 "är utvecklingen 1999 i reella tal + 4,3 %" (Saint-Gobain 1999)⁽¹⁷⁾ eller att "den totala konsumtionen av planglas i EU:s 15 medlemsstater ökar med 4 %, mer än ökningen av bruttonationalprodukten" och att "glaskonsumtionen under 1999 bör följa samma utveckling"⁽¹⁸⁾. Denna optimistiska syn på marknadstendenserna bekräftas för övrigt av det faktum, som även nämndes i kommissionens beslut av den 7 augusti 1998 om Glaverbels förvärv av PPG Industries Inc., att "under de senaste fem åren har Guardian byggt en ny fabrik i Tyskland. Man har tillkännagett planer på att bygga nya planglasfabriker i Italien, Spanien, Grekland och Förenade kungariket (framförallt befintliga planglasproducenter, men även den potentiella nya konkurrenten Sangalli)"⁽¹⁹⁾. Detta bekräftades nyligen i en rapport som Europeiska gruppen för planglastillverkare (Gruppo europeo dei produttori di vetro piano, G.E.P.V.P) lade fram för kommissionen. Enligt denna rapport kommer Saint-Gobain att öppna en ny fabrik i Förenade kungariket i slutet av 1999, Glaverbel och Pilkington kommer att öppna en fabrik i Spanien i mitten av 2000, Interpane en i Frankrike och Sangalli en i Italien i slutet av 2000. Alla dessa fabriker kommer att ha samma produktionskapacitet, nämligen 500 ton per dag (185 000 bruttoton per år).
- (36) Sammanfattningsvis befinner sig den europeiska sektorn för planglas inte i kris, vilket förklarar de framtida investeringar som de största företagen inom sektorn planerar. Vad gäller den italienska marknaden för planglas verkar det finnas förutsättningar för en stark tillväxt av efterfrågan tack vare att FIAT öppnar en ny anläggning i Melfi (Apulien) och att Alfa Romeo koncentrerar sin produktion till Neapel (Kampanien).
- (37) Vad gäller sektorn för bearbetat glas, där Sangalli SpA är verksamt, anser kommissionen att (det medelstora) företagets marknadsandel är sådan att det är uteslutet att stödet kan ge upphov till allvarliga snedvridningar av konkurrensen på denna marknad.
- (38) På grundval av det ovan anförda konstaterar kommissionen att Sangalli-projektet är ett livskraftigt projekt. För det första är mer än 60 % av produktionen i fabriken i Manfredonia avsedd för Sangallikoncernens eget bruk. Koncernens leverantörsavtal avseende planglas, som de italienska myndigheterna har gett in, visar att de villkor och priser som tillämpas av koncernens leverantörer (Saint-Gobain, Pilkington plc och Glaverbel) inte är konkurrensmässiga och att Sangalli inte är i stånd att omförhandla dem. Den nya fabriken i Manfredonia bör därför ge Sangallikoncernen möjlighet att inte längre vara beroende av sina leverantörer och att kunna uppnå större vinster på lång sikt. För det andra motsvarar den produktion som är avsedd för marknaden endast 1 % av efterfrågan inom sektorn på europeisk nivå⁽²⁰⁾. Kommissionen noterar att förutom att marknaden is södra Italien växer kraftigt ligger Manfredonia mycket nära Grekland och Balkan, regioner som förväntas få en ökad efterfrågan. Man kan därför sluta sig till att den produktion som är avsedd för den nationella och europeiska marknaden motsvarar en faktiskt och reell efterfrågan.

(14) GD III, Eurostat, Panorama över industrin i Europeiska unionen 1997, volym I, s. 9-8 till 9-14.

(15) Studie publicerad av Frost & Sullivan Market Research 1997.

(16) Anförande av Luc Williame, verkställande direktör för Glaverbel, vid bolagsstämman den 27 maj 1998. Källa: <http://www.glaverbel.com> den 28 november 1998.

(17) <http://saint-gobain.com>, pressmeddelanden av den 15 juni 1999.

(18) Glaverbel 1998 Annual Report, "Management Report", Kapitlet "European glass consumption up". Källa: <http://www.glaverbel.com> den 14 juni 1999.

(19) Punkt 22 i beslut av den 7 augusti 1998 om att en koncentration är förenlig med den gemensamma marknaden, ärende IV/M.1230 – Glaverbel/PPG (EGT C 282, 11.9.1998, s. 2, beslutet finns inte tillgängligt på svenska).

(20) Enligt uppskattningar från Sammanslutningen av tillverkare av planglas (Associazione dei produttori di vetro piano) är prognoserna för efterfrågan på EU-nivå följande: 6 390 miljoner ton 1999, 6 737 miljoner ton 2000 och 7 180 miljoner ton 2001.

IV.4 Regionalstödet

- (39) Den information som de italienska myndigheterna har lämnat under detta förfarande har gett kommissionen möjlighet att sluta sig till att Italien har iakttagit lag nr 488/92 vid beviljandet av ett icke återbetalningspliktigt bidrag till Sangalli på 70 % brutto av kostnaderna för nyinvesteringarna i Manfredonia. Bidraget till detta företag på 135,630 miljarder lire, som skall betalas ut i tre årliga lika stora delar, av stödberättigande kostnader på 191 miljarder lire⁽²¹⁾ motsvarar de högsta stödnivåer som är tillåtna enligt lag nr 488/92 (40 % nettobidragsekvivalent + 15 % bruttobidragsekvivalent) i investeringsområdet (region enligt artikel 87.3 a)⁽²²⁾ för ett medelstort företag som stödmottagaren (jämför punkt II.1).
- (40) Stödet är också förenligt med genomförandeinstrumentet i lag nr 488/92, "områdesavtalet" (nedan kallat avtalet)⁽²³⁾. Syftet med avtalet är att aktivera nya företagsinitiativ och skapa sysselsättning inom industri-, jordbruks-, tjänste- och turismsektorn. I enlighet med ordningarna för regionalstöd beviljar de offentliga myndigheterna bidrag till förmån för investeringar som är lönsamma ur teknisk, ekonomisk och finansiell synvinkel och som åtnjuter förmånliga villkor från kreditinstitut⁽²⁴⁾.
- (41) Regionalstödet i fråga uppnår tröskelvärdet i de sektorsövergripande rambestämmelserna för regionalstöd till stora investeringsprojekt⁽²⁵⁾. Det omfattades dock inte av den i rambestämmelserna föreskrivna skyldigheten om förhandsanmälan till kommissionen, eftersom Italien formellt beviljade Sangalli stödet i fråga den 15 juli 1998, dvs. innan rambestämmelserna trädde i kraft.
- (42) På grundval av vad som anges i skälen 30–38 och den nämnda genomförbarhetsstudien som Sangalli lagt fram för de italienska myndigheterna, anser kommissionen att Sangalli-projektet är lönsamt. Prognoserna och villkoren för finansieringen av Sangallis bidrag till projektet, motsvarande 25 % av investeringen, förefaller lämpliga. Vad

slutligen gäller skapande av arbetstillfällen noterar kommissionen att det skapas 197 direkta (ledning och arbetare) och 306 indirekta arbetstillfällen genom projektet. Sangalli kommer att anskaffa sina behov av råvaror (framförallt den sand som ingår i glaset) och tjänster (väg- och sjötransport) internt.

- (43) Kommissionen konstaterar följaktligen att det regionalstöd som de italienska myndigheterna har beviljat Sangalli iakttar villkoren och stödnivåerna i lag nr 488/92, en stödordning som redan godkänts av kommissionen.

IV.5 Bidrag som Enisud betalar ut för anställda arbetare

- (44) I en skrivelse av den 10 maj 1994 förklarade kommissionen att Enisud:s verksamhet med omställning, i analogi med vad som redan anförts i beslut 92/266/EEG⁽²⁶⁾, inte utgör en statlig stödåtgärd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget. Enligt vad som anges i den skrivelsen skall de italienska myndigheterna varje år lägga fram en rapport om Enisud:s omställningsverksamhet⁽²⁷⁾ så att kommissionen kan kontrollera att statliga medel inte används. Hittills har de italienska myndigheterna givit in denna rapport till kommissionen regelbundet och kommissionen har aldrig uttryckt några tvivel om att Enisud:s omställningsåtgärder saknar inslag av statligt stöd.
- (45) Företaget Enisud tillhör ENI-koncernen. Sedan december 1995 håller koncernen på att privatiseras⁽²⁸⁾. I dag har ministeriet för statens finanser (il Tesoro) endast ett minoritetsinnehav (36,3 %)⁽²⁹⁾. Ingen ledamot i ENI:s styrelse utnämns av staten och i fråga om omställningsverksamheten är kontrollorganen inte knutna till den offentliga förvaltningen.
- (46) Omställningsverksamheten består framförallt i att finna ett arbete åt de anställda i koncernen som för närvarande saknar arbete (arbetslöshetskassa, omplacering) och att främja industriella initiativ i områden där ENI-koncernen har lagt ned sina fabriker. Kostnaderna för denna verksamhet har hittills burits av koncernen⁽³⁰⁾ och motsvarar 0,28 % av företagets egna medel (självfinansiering).

⁽²¹⁾ De stödberättigande kostnaderna fördelar sig på följande sätt: 5 % för studier (9,5 miljarder), 3 % för mark (5,5 miljarder), 20 % för fastigheter (43,3 miljarder) och 72 % för utrustning (132,6 miljarder).

⁽²²⁾ Jämför beslut av den 21 maj 1997 om statligt stöd nr 27A/97, där stödnivåerna för regioner enligt artikel 87.3 a anges (EGT C 242, 8.8.1997).

⁽²³⁾ Se fotnot 7.

⁽²⁴⁾ Se fotnot 6.

⁽²⁵⁾ EGT C 107, 7.4.1998, s. 7.

⁽²⁶⁾ Se fotnot 8.

⁽²⁷⁾ Se bland annat årsrapporten 1997/1998 som gavs in till kommissionen inom ramen för kontrollen av omställningsverksamheten (dokumentet registrerat den 18 november 1998 under nummer A/38296).

⁽²⁸⁾ ENI är sedan 1995 även börsnoterat.

⁽²⁹⁾ Jämför <http://www.eni.it> den 28 juni 1999.

⁽³⁰⁾ Enligt ENI:s uppskattningar, som finns med i rapporten, kommer de samlade kostnaderna för omställningen att uppgå till 100 miljarder lire och verksamheten kommer att pågå till och med utgången av 2000.

- (47) Kommissionen drar därav slutsatsen att bidraget på 50 miljoner lire per arbetstagare, som ges till de företag som anställer f.d. anställda vid ENI, inte omfattas av artikel 87.1 i fördraget. Eftersom de medel som används inte är statliga medel och då ENI-koncernen beslutar självständigt om vilken politik för återintegrering av arbetstagarna som skall följas, kan ingripandet i fråga inte betecknas som ett statligt stöd.
- (48) När kommissionen inledde förfarandet anförde den allvarliga tvivel med anledning av det faktum att ingripandet till förmån för Sangalli inte nämdes i den ovannämnda årsrapporten för perioden 1997–oktober 1998. De italienska myndigheterna har i likhet med ENI och det stödmottagande företaget bekräftat att skälet till att ingripandet inte omnämndes i rapporten var att Sangalli ännu inte hade anställt några arbetstagare. Därmed har kommissionens tvivel skinrats.

IV.6 Nedsättningar av avgifter av allmän karaktär

- (49) I svaret på inledandet av förfarandet hävdar de italienska myndigheterna att om Sangalli skulle beviljas "nedsättningar av avgifter av allmän karaktär", skulle detta ske i enlighet med avtalet "Pagliarini/Van Miert" av den 1 mars 1995, förlängt genom en skrivelse av den 1 april 1998 (SG(98) D/2708).
- (50) Kommissionen konstaterar att beslutet av den 31 mars 1998⁽³¹⁾, som Italien underrättades om i den skrivelse av den 1 april 1998 som det hänvisas till i skäl 15, endast delvis förnyar de åtgärder som omfattades av dess beslut 95/455/EG av den 1 mars 1995 om bestämmelser om nedsättning av de sociala avgifter som belastar företagen i Mezzogiorno och om överföring av vissa av dessa avgifter till skattesystemet⁽³²⁾.
- (51) I det beslutet föreskrevs att nedsättningarna av avgifter skulle avskaffas successivt (0 % från den 1 december 1997) i regionerna i södra Italien (Mezzogiorno)⁽³³⁾. Differentieringen i beskattningen i förhållande till regionerna i mellersta och norra Italien skulle också avskaffas, enligt följande: 2 % från den 1 januari 1998, 1 % från den 1 januari 1999 och 0 % från den 1 januari 2000.
- (52) Det ovannämnda beslutet av den 31 mars 1998 avsåg däremot endast den del som rör nedsättning av avgifter. Med detta beslut beslutade kommissionen att sysselsättningsstöd, dvs. stöd som inte är knutet till investeringen och som består i att de företag som skapar nya arbetstillfällen i vissa regioner i Italien under ett år befrias från sociala avgifter, är förenligt med den gemensamma marknaden på grundval av riktlinjerna för sysselsättningsstöd⁽³⁴⁾.
- (53) Sangalli är ett nytt företag som kommer att påbörja sin verksamhet 2001, då det ovannämnda beslutet inte längre kommer att gälla. De arbetstillfällen som skapas är dessutom knutna till en investering. Skattelättnaderna och nedsättningarna av sociala avgifter omfattas därför inte av en av kommissionen godkänd ordning.
- (54) Eftersom dessa nedsättningar inte förutses i en ordning som kommissionen har godkänt, utgör de nytt individuellt stöd. Detta stöds förenlighet med den gemensamma marknaden måste undersökas särskilt mot bakgrund av dess egna kännetecken.
- (55) Stödet i fråga är inte förenligt med den gemensamma marknaden enligt undantagen i artikel 87.2, eftersom det inte utgör stöd av social karaktär som ges till enskilda konsumenter och inte heller är avsett att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser. Undantaget i artikel 87.2 c är inte heller tillämpligt. Stödet kan inte heller betraktas som förenligt på grundval av undantagen i artikel 87.3 b, c eller d, eftersom det inte är avsett att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeisk intresse eller att avhjälpa en allvarlig störning i en medlemsstats ekonomi och inte heller att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller att främja kultur och bevara kulturarvet. Eftersom det förväntas att stödmottagaren etablerar sig i en stödberättigad region enligt artikel 87.3 a måste kommissionen begränsa analysen om stödets förenlighet till detta sistnämnda undantag.

⁽³¹⁾ EGT C 188, 17.6.1998, s. 8.

⁽³²⁾ EGT L 265, 8.11.1995, s. 23.

⁽³³⁾ Beslutet föreskrev en annan ordning för regionen Abruzzo.

⁽³⁴⁾ EGT C 334, 12.12.1995, s. 4. Beviljandet av stöden i fråga är förenat med följande villkor: – De arbetare som anställs måste vara arbetslösa. – De företag som anställer får inte ha sagt upp personal under de senaste tolv månaderna. – Anställningen måste medföra att nya arbetstillfällen skapas i förhållande till företagets personal under de senaste tolv månaderna före anställningen. – Anställningsavtalen måste vara obegränsade i tiden eller ha en varaktighet som är tillräckligt lång för att garantera en viss stabilitet i arbetet (arbetet måste garanteras under minst tolv månader efter beviljandet av stödet). Vid kumulering med andra stöd får det totala stödbeloppet inte överstiga den högsta av de stödnivåer som gäller enligt de godkända ordningarna.

- (56) I punkt 10 i riktlinjerna för sysselsättningsstöd (som det hänvisas till i skäl 52) anges att dessa riktlinjer uteslutande är tillämpliga på stöd som inte är knutet till investeringar. Följande anges i riktlinjerna: "Investeringsstöd utgör inte sysselsättningsstöd ens om det beräknas per skapat arbetstillfälle eller innehåller en punkt om premier för skapat arbetstillfälle, eftersom det inte direkt syftar till att skapa arbetstillfällen eller bibehålla sysselsättningen. [...] Med hänsyn till syftet med dem och de bestående effekterna på industristrukturen bör dessa stöd betraktas som varje annat investeringsstöd och omfattas av normala bedömningskriterier för sådant stöd."
- (57) Kommissionen måste konstatera att de arbetstillfällen som skapas i samband med investeringen redan har beaktats inom ramen för ordningen för regionalstöd (lag nr 488/92). Om således Sangalli får ytterligare stöd för de nya arbetstillfällen som skapas, måste detta stöd adderas till det investeringsstöd som omfattas av detta förfarande, vilket skulle leda till att stödtaken för den stödberättigade regionen överskrids. Eftersom stödnivån för det investeringsstöd som föreskrivs i lag nr 488/92 motsvarar den högsta stödnivån för den stödberättigade regionen i fråga, skulle en kumulering med stöd i form av skattelättnader och nedsättningar av sociala avgifter medföra att de godkända stödtaken överskrids, vilket vore oförenligt med den gemensamma marknaden.
- (58) Av ovanstående överväganden drar kommissionen slutsatsen att stöden till Sangalli i form av skattelättnader och nedsättningar av sociala avgifter skulle utgöra oförenliga stöd, som inte kan omfattas av något undantag.
- (59) På grundval av det ovan anförda anser kommissionen att Agricolturas försäljning av mark till Sangalli inte innehåller inslag av stöd, eftersom försäljningspriset motsvarar det pris som fastställts av en oberoende värderingsman och det pris som andra företag nyligen betalade för jämförbara transaktioner. Vidare kan uppförandet av infrastruktur på investeringsområdet inte betraktas som statligt stöd, eftersom infrastrukturen är gemensam för alla företag som är belägna på detta industriområde och avgifterna, som fastställts så att de täcker kostnaderna, tillämpas objektivt på alla företagen. Infrastruktur som endast kommer ett enskilt företag till godo kommer vidare att betalas uteslutande av det företaget.
- (60) Investeringsstödet på 135,630 miljarder lire uppfyller villkoren och stödnivåerna i lag nr 488/92, en av kommissionen godkänd ordning. Detta stöd är således förenligt med den gemensamma marknaden.
- (61) Bidraget på 50 miljoner lire per arbetstagare som Enisud kan komma att betala ut till Sangalli innehåller inte inslag av stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget, eftersom det inte betalas med hjälp av statliga medel och då valet av bidragsmottagare sker oberoende av de offentliga myndigheterna.
- (62) De skattelättnader och nedsättningar av sociala avgifter som de italienska myndigheterna hänvisar till i sin skrivelse av den 6 maj 1999 utgör däremot stöd som inte omfattas av beslut 95/455/EG. Dessa stöd är avsedda att kumuleras med stöden enligt lag nr 488/92, eftersom det är fråga om stöd som är knutna till nyinvesteringar och som ges till företag som är etablerade i regioner enligt artikel 87.3 a. Eftersom stödnivån för de sistnämnda stöden motsvarar de högsta tillåtna stödnivåerna för den stödberättigade regionen i fråga, skulle kumuleringen med stöd i form av skattelättnader och nedsättningar av sociala avgifter medföra att de av kommissionen godkända stödtaken överskreds, vilket i sin tur skulle leda till att dessa stöd är oförenliga. De italienska myndigheterna får därför inte bevilja Sangalli de nämnda stöden.
- (63) Kommissionen konstaterar på grundval av uppgifterna från de italienska myndigheterna att inget statligt stöd har betalats ut till det stödmottagande företaget i avvaktan på det slutliga beslutet.

V. SLUTSATS

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Agricoltura SpA:s försäljning av mark till Sangalli Manfredonia Vetro Srl, uppförandet av gemensam infrastruktur på investeringsområdet och det bidrag som Enisud SpA skall betala till Sangalli Manfredonia Vetro Srl för varje arbetstagare som redan är anställd av ENI-koncernen som anställs av Sangalli Manfredonia Vetro omfattas inte av tillämpningsområdet för artikel 87.1 i fördraget.

Artikel 2

Det stöd som Italien har beviljat Sangalli Manfredonia Vetro Srl till ett belopp av 135,630 miljarder lire är förenligt med lag nr 488 av den 19 december 1992, som utgör en av kommissionen godkänd ordning för regionalstöd.

Artikel 3

Italien får inte bevilja Sangalli Manfredonia Vetro Srl skattelättnader eller nedsättningar av sociala avgifter, eftersom sådana åtgärder inte ingår i en av kommissionen godkänd stödordning och då de utgör stöd som är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 4

Italien skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Republiken Italien.

Utfärdat i Bryssel den 20 juli 1999.

På kommissionens vägnar

Karel VAN MIERT

Ledamot av kommissionen

EUROPEISKA EKONOMISKA SAMARBETSOMRÅDET

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

BESLUT AV EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 113/99/KOL

av den 4 juni 1999

om införande av riktlinjer för statligt stöd till utbildning samt om ändring för artonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET,

som beaktar avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽¹⁾, särskilt artiklarna 61–63 i detta,som beaktar avtalet mellan Efta-staterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽²⁾, särskilt artikel 1 i protokoll nr 3 till detta,

som beaktar att Efta:s övervakningsmyndighet enligt artikel 24 i övervakningsavtalet skall förverkliga bestämmelserna om statsstöd i EES-avtalet,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet skall utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om det avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om Eftas övervakningsmyndighet anser det nödvändigt,

som erinrar om procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd⁽³⁾, antagna av Eftas övervakningsmyndighet den 19 januari 1994⁽⁴⁾,

som beaktar att Europeiska kommissionen den 22 juli 1998 antog rambestämmelser för stöd till utbildning (EGT C 343, 11.11.1998); i punkt 36 i de rambestämmelserna finns ett förslag om lämpliga åtgärder enligt artikel 93.1 i EG-fördraget,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet enligt punkt II under rubriken "Allmänt" i slutet av bilaga XV till EES-avtalet efter samråd med Europeiska kommissionen skall anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av kommissionen för att upprätthålla lika konkurrensvillkor,

efter att ha samrått med Europeiska kommissionen,

(1) Nedan kallat EES-avtalet.

(2) Nedan kallat övervakningsavtalet.

(3) Även kallade riktlinjerna för statligt stöd.

(4) Offentliggjorda i EGT L 240, 15.9.1994 och i EES-supplement 34 till denna samma dag; den senaste ändringen, den sjuttonde i ordningen, antogs genom beslut nr 112/99/KOL av den 4 juni 1999 (EGT L 112, 11.5.2000, s. 75).

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet vid ett multilateralt sammanträde om statligt stöd den 19 november 1997 samrådde med Efta-staterna om införandet av nya riktlinjer,

som beaktar att punkt 18A.5.2 i de nya riktlinjerna innehåller ett förslag till lämpliga åtgärder enligt artikel 1.1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet och att det krävs att de berörda Efta-staterna samtycker,

HAR FATTAT DETTA BESLUT.

1. Riktlinjerna för statligt stöd skall ändras genom att ett nytt kapitel 18A införs med de riktlinjer för stöd till utbildning som återfinns i bilaga I till detta beslut.
2. Efta-staterna skall underrättas om detta beslut genom en skrivelse med en kopia av beslutet inklusive bilaga I, där de anmodas att inom två månader meddela att de godtar förslaget till lämpliga åtgärder i punkt 18A.5.2 i riktlinjerna.
3. Beslutet inklusive bilaga I skall offentliggöras i EES-delen och i EES-supplementet till *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.
4. Detta beslut är giltigt på engelska.

Utfärdat i Bryssel den 4 juni 1999.

På Eftas övervakningsmyndighets vägnar

Knut ALMESTAD

Ordförande

BILAGA I

18A. STÖD TILL UTBILDNING⁽¹⁾18A.1 *Inledning*

- 1) För närvarande är arbetslösheten i Efta-staterna relativt låg, men de avtalsslutande parterna till EES-avtalet måste ständigt söka nya vägar för att öka sysselsättningen. Det framgår av ingressen till EES-avtalet och senare politiska förklaringar⁽²⁾ att de avtalsslutande parterna ser det som ett av de viktigaste gemensamma målen att främja en harmonisk ekonomisk utveckling och förutsättningarna för full sysselsättning samt att minska ekonomiska och sociala olikheter.
- 2) Utbildningens stora betydelse för att förbättra konkurrenskraften för näringslivet i EES-länderna samt för att skapa och behålla arbetstillfällen har understrukits flera gånger. De avtalsslutande parterna till EES-avtalet är eniga om vikten av att främja investeringar i utbildning, eftersom utbildning är av väsentlig betydelse för konkurrenskraften och fungerar som en drivkraft för tillväxt och återskapandet av en socialt acceptabel sysselsättningsnivå⁽³⁾. Inom ramen för EES-samarbetet, som visserligen är något mindre omfattande än det nuvarande samarbetet inom Europeiska unionen, har Efta-staterna valt att sträva mot samma gemensamma mål som Europeiska unionen, nämligen att skapa en arbetskraft som är kunnig, välutbildad och anpassningsbar samt en arbetsmarknad som kan svara mot ändrade ekonomiska behov. Dessa gemensamma mål har som yttersta syfte att skapa hög sysselsättning och måste också beaktas vid tillämpningen av EES-avtalets konkurrensregler.
- 3) Ett stort antal undersökningar visar att förekomsten av kvalificerad arbetskraft är mycket viktig för företagens lokaliseringsbeslut. Utbildning har därför stor betydelse för arbetstagarna, som förbättrar sin ställning på arbetsmarknaden och minskar risken för att bli arbetslösa, för företagen, som kan utnyttja utbildad arbetskraft för att förbättra sin verksamhet, och för ekonomin i de regioner där en högt kvalificerad arbetskraft är avgörande för att dra till sig nya investeringar.
- 4) De insatser som måste göras för att förbättra arbetsmarknadens funktion och minska utbildningsunderskottet kräver att samtliga parter agerar, det vill säga berörda stater, företag, enskilda och arbetsmarknadens parter. Ett antal satsningar pågår för närvarande på utbildningsområdet, både nationellt och på EU-nivå, och i många fall deltar Efta-staterna aktivt på grundval av bestämmelserna i del VI i EES-avtalet. Övervakningsmyndigheten försöker se till att kontrollen av statliga stödåtgärder inte i onödan hindrar de arbetsmarknadspolitiska åtgärder i Efta-staterna som är förenliga med EES-avtalet.
- 5) Det synes råda allmän enighet om att EES-staternas åtgärder inte kan begränsas till att förbättra systemen för grundutbildning, yrkesutbildning och utbildning för arbetslösa. Företagen kan inte anpassa sig till strukturella och tekniska förändringar endast genom uppsägningar och anställning av extern arbetskraft som är mera kvalificerad. Det är nödvändigt att utforma en förebyggande politik som uppmuntrar arbetstagarna att förbättra sin kompetens och anpassningsförmåga och som uppmuntrar företagen att investera i utbildning av sina anställda. En sådan politik måste syfta till att undvika att mindre kvalificerade arbetstagare glider ut i arbetslöshet och i stället garantera att de får ny utbildning och nya kvalifikationer som kan överföras till andra verksamheter. Detta kräver betydande ekonomiska medel och en offentlig insats som kan utgöra ett nödvändigt incitament av gemensamt intresse för de avtalsslutande parterna.

⁽¹⁾ Detta kapitel motsvarar rambestämmelserna för stöd till utbildning (EGT C 343, 11.11.1998).

⁽²⁾ Här kan särskilt nämnas de möten som årligen hållits mellan EU:s och Eftas finans- och ekonomiministrar sedan 1993 och de gemensamma uttalandena från dessa möten. Vid dessa möten har ekonomisk politik i vid mening behandlats, bl.a. tillväxt, konkurrenskraft, sysselsättning, utbildning och flexibilitet på arbetsmarknaden. Se t.ex. den gemensamma kommunikén och det gemensamma EU/Efta-dokumentet från ministermötet den 12 oktober 1998.

⁽³⁾ Se riktlinjerna och rekommendationerna om vitboken om tillväxt, konkurrenskraft och sysselsättning som antogs vid Europeiska rådets möte i Essen 1994 och vidare den gemensamma kommunikén från mötet mellan EU:s och Eftas finans- och ekonomiministrar den 18 september 1995 och uttalanden från senare möten av samma slag.

- 6) De flesta offentligt finansierade åtgärder på utbildningsområdet omfattas inte av konkurrensreglerna. När Efta-staterna vidtar ekonomiska eller skattemässiga åtgärder som skall utgöra incitament för företagen att investera i utbildning av sina anställda, är det emellertid nödvändigt att se till att sådana åtgärder inte strider mot konkurrenspolitikens mål att säkerställa företagets konkurrenskraft. Det åligger övervakningsmyndigheten att i enlighet med reglerna om statligt stöd i artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet undersöka om utbildningsåtgärderna kan utgöra ett stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet och att säkerställa att de är förenliga med avtalet.
- 7) I detta hänseende kan det konstateras att utbildningskostnaderna utgör en allt större del av de kostnader som företagen måste bära för att kunna förbli konkurrenskraftiga. Det tekniska framåtskridandet, införandet av ny teknik och den snabba utvecklingen inom området för forskning och teknisk utveckling tvingar företagen att fortlöpande utbilda sin personal. Om vissa företag med utbildningsstöd minskar sådana kostnader som de normalt bör bära själva och som ligger i deras eget intresse för att förbättra sina anställdas kvalifikationer får de en fördel i förhållande till konkurrenterna, vilket kan snedvrida konkurrensen.
- 8) Om en åtgärd utgör statligt stöd enligt artikel 61.1 måste den i god tid anmälas till och godkännas av övervakningsmyndigheten innan den genomförs. Syftet med systemet är att se till att övervakningsmyndigheten kontrollerar stöden på förhand för att inte åtgärder genomförs som snedvrider konkurrensen i en utsträckning som strider mot det gemensamma intresset. När övervakningsmyndigheten undersöker om åtgärden är förenlig med EES-avtalets funktion skall den beakta sådana positiva effekter av stödet som kan berättiga att konkurrensen snedvrids.
- 9) Utbildning har nämligen i allmänhet positiva externa effekter i hela samhället. De resurser ett företag lägger på utbildning kommer även de utbildade arbetstagarna till godo och ökar reserven av kvalificerade arbetstagare, vilken även andra företag kan utnyttja. Totalt sett förstärker investeringarna i utbildning gemenskapsindustrins konkurrenskraft och gör gemenskapen mer attraktiv som investeringsområde. Eftersom företagen inte beaktar dessa följd effekter vid sina beslut att investera i utbildning är det möjligt att den samlade insats som företagen gör på detta område är mindre än vad som är socialt optimalt, särskilt som en investering i utbildning ur företagets synvinkel innebär en risk för att arbetstagarna lämnar företaget för andra företag efter att ha fått sin utbildning. Risken brukar vara ännu större i små företag, vilket är en av orsakerna till att små företag är tveksamma till att investera i utbildning. Risken är även större om kvalifikationerna kan överföras till andra verksamheter. Dessa förhållanden gör att flertalet stöd till utbildning inte bör betraktas som driftstöd och att övervakningsmyndigheten därför kan ställa sig positiv till sådana stöd, i den utsträckning de snedvridningar av konkurrensen dessa stöd kan medföra motiveras eller uppvägs av att de bidrar till att uppnå ett mål av gemensamt intresse som inte kan uppnås av enbart marknadskrafterna. Övervakningsmyndigheten har således inom ramen för sin politik för statligt stöd i allmänhet ställt sig positiv till utbildningsstöd.
- 10) För att göra kontrollen av utbildningsstöden mera öppen för insyn och säkerställa likabehandling, har övervakningsmyndigheten utformat riktlinjer för hur utbildningsstödens förenlighet med EES-avtalets funktion skall bedömas. Syftet med riktlinjernas kriterier är att se till att endast sådant utbildningsstöd som bidrar till att förverkliga de gemensamma målen godkänns, att stöden inte överstiger vad som är nödvändigt för att skapa incitament och att de inte utgör dolda driftstöd.
- 11) Dessa riktlinjer har således flera mål, nämligen
 - att klargöra tolkningen av artikel 61 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet när det gäller begreppet stöd till utbildning, för att öka rättssäkerheten och öppenheten om anmälningsskyldigheten enligt artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet,
 - att se till att samstämmighet råder mellan reglerna om utbildningsstöd och reglerna om andra former av stöd (i andra riktlinjer eller rambestämmelser), och
 - att göra övervakningsmyndighetens bedömning av utbildningsstödens förenlighet med EES-avtalet mera öppen.

- 12) I punkt 18A.2 definieras vilken typ av åtgärder som kan utgöra ett stöd som omfattas av konkurrensreglerna i EES-avtalet. I punkt 18A.3 anges riktlinjernas tillämpningsområde. I punkt 18A.4 utvecklas de principer som övervakningsmyndigheten kommer att grunda sig på vid bedömningen av om åtgärder som utgör stöd är förenliga med EES-avtalet. Dessa principer, som gör det möjligt att förena målen för en aktiv sysselsättningspolitik med lika spelregler för alla företag, leder övervakningsmyndigheten till att fastställa en rad tröskelvärden för stödnivåer, under vilka stöden kan betraktas som förenliga med EES-avtalets funktion. Skillnaderna i de föreslagna tröskelvärdena återspeglar hur stora de externa effekterna är och hur nödvändiga stöden är med hänsyn till utbildningens mer eller mindre överförbara karaktär, företagets storlek och i vilken region det är beläget.

18A.2 *Tillämpningsområde för artikel 61.1 i EES-avtalet*

- 1) Dessa riktlinjer avser endast åtgärder som omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet, enligt vilken "stöd som ges av EG-medlemsstater, Efta-stater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, [är] oförenligt med detta avtal i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna". Riktlinjerna avser sådant stöd som gynnar ett eller flera företag eller sektorer genom att minska de kostnader som dessa normalt skulle bära för att deras anställda skall förvärva ny kompetens eller när de ger de anställda tillfälle att göra detta.
- 2) Det kan konstateras att många åtgärder på utbildningsområdet inte omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet utan utgör allmänna åtgärder. Huvuddelen av utbildningsinsatserna ingår i staternas traditionella uppgifter och kommer i princip alla personer och arbetstagare generellt till nytta. Statens finansiering av denna typ av utbildningsåtgärder gynnar inte vissa företag eller viss produktion i den mening som avses i artikel 61.1. Av praxis från behöriga övervakningsmyndigheter och domstolar framgår under vilka omständigheter en åtgärd skall anses som "allmän åtgärd" och därmed inte omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet. Detta gäller bland annat följande:
- Utbildningssystem och grundutbildning (till exempel lärlingsutbildning, system för arbete kombinerat med undervisning).
 - Systemen för utbildning eller omskolning av arbetslösa, bland annat företagspraktik.
 - Åtgärder som direkt riktar sig till arbetstagarna eller vissa kategorier av dem genom att ge dem möjlighet att delta i utbildning oberoende av i vilket företag eller vilken sektor de arbetar (till exempel systemet med ett "utbildningskonto" [learning account]).
 - Generella ordningar för skattelättnader (till exempel skattekrediter) som kan beviljas samtliga företag som investerar i utbildning av arbetstagare och som tillämpas automatiskt.
- 3) I detta hänseende är det dock viktigt att precisera att en åtgärd som, även om den teoretiskt sett tillämpas generellt, i praktiken gynnar ett eller flera företag eller sektorer, är av särskild karaktär. Detta gäller särskilt de fall när offentliga organ vid tillämpningen av en generell åtgärd har befogenhet att göra en skönsmässig bedömning och avpassa den ekonomiska insatsen efter omständigheterna i det aktuella ärendet⁽⁴⁾. Sådana åtgärder kan utgöra statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet och måste anmälas enligt artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet.
- 4) Slutligen omfattas stöd av artikel 61.1 i EES-avtalet endast i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna. Utbildningsstöd som beviljas företag eller sektorer vars verksamhet inte är, eller kan förmodas vara, föremål för handel mellan de avtalsslutande parterna (till exempel vissa lokala tjänster) omfattas således inte av artikel 61.1 i EES-avtalet. Det bör tilläggas att stöd som uppfyller villkoren enligt regeln om stöd av mindre betydelse i kapitel 12 i riktlinjerna för statligt stöd, inte heller anses påverka handeln inom EES. Sådant stöd omfattas därför varken av artikel 61.1 i EES-avtalet eller av anmälningskyldigheten i artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet.

⁽⁴⁾ Se EG-domstolens dom i mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen ("Kimberly Clark"), REG 1996, s. I-4551.

18A.3 *Tillämpningsområde för riktlinjerna*

A. **Principer**

- 1) Dessa riktlinjer är tillämpliga på allt stöd till utbildning som anmäls eller genomförs under den tid bestämmelserna gäller, med undantag för stöd till utbildning, till exempel omskolning av arbetstagare, i samband med undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter. Sådant stöd kommer att bedömas enligt bestämmelserna i kapitel 16. När det gäller små och medelstora företag skall dessa riktlinjer tillämpas i stället för bestämmelserna om stöd till utbildning i kapitel 10 om statligt stöd till små och medelstora företag.
- 2) Riktlinjerna är i princip tillämpliga på alla sektorer. För sektorer som betraktas som känsliga och för vilka det finns särskilda regler om statligt stöd⁽⁵⁾ är riktlinjerna dock tillämpliga endast i den utsträckning de inte strider mot dessa särskilda regler. Riktlinjerna är emellertid fullt tillämpliga på lufttransportsektorn.
- 3) Dessa riktlinjer är tillämpliga på stöd till utbildning, oavsett om utbildningsverksamheten bedrivs av företagen själva eller av offentliga eller privata utbildningscentrum.

B. **Förhållandet till sysselsättningsstöd**

- 4) Sådant stöd till utbildning som avses i dessa riktlinjer skall skiljas från sysselsättningsstöd, vars förenlighet med EES-avtalets funktion måste bedömas enligt riktlinjerna för sysselsättningsstöd⁽⁶⁾. Visserligen motiveras vissa sysselsättningsstöd delvis av det faktum att det stödmottagande företaget när det anställer vissa arbetstagare måste bära extra kostnader för utbildning. Detta gäller särskilt stöd som är avsedda att uppmuntra anställning av vissa grupper arbetslösa, vilka har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Stödet skall betraktas som ett rent sysselsättningsstöd, så länge dess mål och direkta verkningar är att stimulera sysselsättningen genom att ge arbetsgivare incitament att företa anställningar som annars inte skulle ha gjorts. Utbildningen är således sekundär och utgör en del av det anställningsförfarande som stödet avser. I ett sådant fall är det för övrigt ofta omöjligt att identifiera den del av stödet som används för utbildning och att skilja denna från projektet i sin helhet. Även om ett sysselsättningsstöd har inslag av utbildning kommer det alltså att bedömas som ett sysselsättningsstöd.
- 5) Det bör noteras att endast stöd som inte är knutet till en investering omfattas av riktlinjerna för sysselsättningsstöd. Om ett sysselsättningsstöd som är knutet till en investering innehåller utbildningsinslag, kommer detta följaktligen att bedömas separat på grundval av dessa riktlinjer.

18A.4 *Kriterier för bedömning av stöd till utbildning*

A. **Allmänna principer**

- 1) Under vissa omständigheter kan stöd till utbildning som är förbjudet enligt artikel 61.1 omfattas av något av undantagen i artikel 61.3.
- 2) Det viktigaste undantaget följer av artikel 61.3 c, enligt vilken övervakningsmyndigheten får godkänna stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Kompetenshöjande åtgärder bidrar till att stärka företagens konkurrenskraft och underlättar därmed utvecklingen av vissa näringsverksamheter. Utbildning spelar dessutom en avgörande roll samband med införande av ny teknik och främjande av innovationer och investeringar. Utbildning kan också bidra till att skapa och behålla arbetstillfällen. Av dessa skäl kan stöd till utbildning omfattas av undantaget i artikel 61.3 c.

⁽⁵⁾ Detta gäller för närvarande varvs-, syntetfiber-, bil- och stålindustrin samt transportsektorn.

⁽⁶⁾ Se kapitel 18: Sysselsättningsstöd.

- 3) Det viktigaste argumentet för utbildningsstöd är att det bidrar till att korrigera vissa brister på marknaden. Detta gäller särskilt yrkesutbildningen, eftersom denna har många externa effekter. Betydelsen av utbildningens externa effekter är i huvudsak knuten till möjligheterna att överföra den kunskap och de kvalifikationer som utbildningen ger. Detta är skälet till att övervakningsmyndigheten anser det vara motiverat att inta en mera positiv hållning gentemot fortbildningsprojekt som till väsentlig del verkligen gynnar arbetstagarna utöver vad som är absolut nödvändigt för deras anställning och som inte enbart svarar mot företagets särskilda behov.
- 4) Övervakningsmyndigheten kommer i detta hänseende att skilja särskild utbildning från allmän utbildning enligt följande:
- En särskild utbildning omfattar teoretisk och praktisk utbildning som direkt och i huvudsak kan användas i arbetstagarens nuvarande eller framtida anställning i det stödmottagande företaget. Den rör företagets specifika verksamhet. En del av denna utbildning äger normalt rum på arbetstagarens arbetsplats. Möjligheten att överföra denna utbildning till andra företag eller andra områden är starkt begränsad.
 - En allmän utbildning omfattar undervisning som inte uteslutande eller i huvudsak kan användas i arbetstagarens nuvarande eller framtida anställning i det stödmottagande företaget. Den rör företagets allmänna drift och ger färdigheter som i stor utsträckning går att överföra till andra företag eller arbetsområden.

Allmän utbildning ger de berörda arbetstagarna ytterligare kvalifikationer som direkt kan föras över på andra företag. Den förbättrar arbetstagarnas kvalifikationsnivå, deras möjligheter att få anställning och deras anpassningsförmåga och ger således ett större bidrag till sysselsättning och utveckling av mänskliga resurser.

- 5) Följande kriterier ingår bland dem som kan användas för att avgöra om utbildningen är av allmän karaktär:
- Erkännande, intyg eller godkännande av kvalifikationer och kunskap av myndigheter eller offentliga organ eller av andra organ eller institutioner som en Efta-stat har givit befogenheter på detta område. En utbildning anses vara av allmän karaktär om den leder till ett utbildnings-, examens- eller annat behörighetsbevis som erkänns av Efta-staten eller inom ramen för system för intyg om och erkännande av yrkeserfarenhet.
 - Utbildningen är öppen för anställda vid olika företag eller organiseras som ett led i ett samarbete mellan flera företag som är oberoende av varandra.

Det bör påpekas att ett företags internutbildning kan vara av allmän karaktär, trots att utbildningen direkt tillfredsställer företagets aktuella behov, om de kunskaper den ger i stor utsträckning är av allmän karaktär.

- 6) För att godkänna stöd enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet, måste övervakningsmyndigheten kontrollera att stödet inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. För att ett statligt stöd skall omfattas av detta undantag, måste det således fungera som ett incitament och stå i proportion till de mål av gemensamt intresse som skall uppnås med hjälp av stödet. Det sistnämnda villkoret anses vara uppfyllt när stödnivån inte överskrider de tröskelvärden som fastställs i punkt 18 A.4.11 nedan.
- 7) För att bedöma om stödet fungerar som ett incitament, skall övervakningsmyndigheten granska om stödet leder till att företagen gör särskilda utbildningsinsatser, som går utöver företagets normala verksamhet eller de resurser som normalt avsätts till utbildning. Ett stöd som rör ett företags normala driftskostnader (normala introduktionskurser för nyanställda och så vidare) och enbart syftar till att löpande eller periodvis minska de kostnader som företaget normalt måste bära saknar inslag av incitament och kan i allmänhet inte godkännas. Att stödet fungerar som incitament måste bevisas när det gäller stöd för särskild utbildning som beviljas stora företag utanför de stödregioner som omfattas av artikel 61.3 a eller 61.3 c. I alla andra fall förutsätts stödet fungera som incitament av de skäl som beskrivs närmare i nästa punkt.

- 8) Statistiken visar att det finns ett direkt samband mellan ett företags storlek och sannolikheten för att dess anställda skall få utbildning⁽⁷⁾. I allmänhet ökar andelen anställda som får utbildning i takt med företagets storlek. Med tanke på de små och medelstora företagens⁽⁸⁾ betydande underinvestering i utbildningsåtgärder, anser övervakningsmyndigheten att utbildningsstöd alltid fungerar som ett incitament i små och medelstora företag och att högre stödnivåer är tillåtna. I regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning (artikel 61.3 a) förutsätts att stödet fungerar som incitament även i stora företag, eftersom utbildningen i dessa regioner kan ha förhållandevis större externa effekter. Det är i dessa regioner som utgifterna för utbildning samt kvalifikationsnivån är som lägst⁽⁹⁾ och det gemensamma intresset av att öka denna nivå är som störst för att förbättra sysselsättningssituationen och locka nyinvesteringar till regionen. En ökning av de tillåtna stödnivåerna är följaktligen motiverad. Eftersom utbildning och omskolning av arbetstagare spelar en viktig roll i samband med industriell omställning, kan situationen i de regioner som avses i artikel 61.3 c motivera samma inställning. När det gäller allmän utbildning kan det alltid förutsättas att stödet fungerar som incitament med tanke på de viktiga externa effekter som utbildning av detta slag har. Om arbetstagare som får utbildning däremot har en avtalsenlig skyldighet att betala ersättning till arbetsgivaren om han eller hon lämnar företaget inom en viss tid minskar de positiva externa effekterna och övervakningsmyndigheten kommer att anse att ett stöd till utbildning i princip inte är berättigat.

B. Stödberättigande kostnader

- 9) 30. De stödberättigande kostnaderna i ett projekt för stöd till utbildning är följande:
1. Personalkostnader för lärare.
 2. Resekostnader för lärare och deltagare.
 3. Andra löpande kostnader (material, utrustning och liknande).
 4. Avskrivningar för instrument och utrustning i förhållande till deras användning för det ifrågakvarande utbildningsprojektet.
 5. Rådgivningskostnader med avseende på utbildningsåtgärderna.
 6. Personalkostnader för deltagarna i utbildningsprojektet upp till det sammanlagda beloppet av de stödberättigande kostnaderna enligt punkt 1-5.

Stödberättigande kostnader skall vara dokumenterade, öppna för insyn och fördelade på de olika posterna. När det gäller de personalkostnader för deltagarna i utbildningen som avses i punkt 6 kan endast de timmar då arbetstagarna faktiskt deltagit i utbildning räknas, med avdrag för de timmar då de arbetat eller motsvarande.

C. Tillåtna stödnivåer

- 10) Stöd till utbildning kan godkännas enligt artikel 61.3 i EES-avtalet om nedanstående tillåtna stödnivåer för stöden iaktas, i förhållande till de stödberättigande kostnader som definierats i föregående punkt.
- 11) Den högsta tillåtna stödnivån är 50 % för allmänna utbildningsprojekt och 25 % för särskilda utbildningsprojekt. Stödnivån ökas med 10 procentenheter (särskild utbildning) eller 20 procentenheter (allmän utbildning) för små och medelstora företag, med 5 procentenheter för stödberättigade områden enligt artikel 61.3 c och med 10 procentenheter för stödberättigade områden enligt artikel 61.3 a. Detta ger följande resultat:

⁽⁷⁾ Eurostat: Statistics in Focus, Population and social conditions, nr 7 1996, tabell 2.

⁽⁸⁾ Se kapitel 10.2 i riktlinjerna för statligt stöd för en definition av små och medelstora företag.

⁽⁹⁾ Eurostat: Statistics in Focus, Population and social conditions, nr 7 1996, figur 1.

Stora företag	Särskild utbildning	Allmän utbildning
Utanför stödberättigade områden	25	50
I ett stödberättigat område enligt artikel 61.3 c	30	55
I ett stödberättigat område enligt artikel 61.3 a	35	60

Små och medelstora företag	Särskild utbildning	Allmän utbildning
Utanför stödberättigade områden	35	70
I ett stödberättigat område enligt artikel 61.3 c	40	75
I ett stödberättigat område enligt artikel 61.3 a	45	80

- 12) De stödnivåer som anges ovan kan ökas med 10 procentenheter om de som erhåller utbildning hör till de missgynnade kategorierna av arbetstagare (arbetstagare utan utbildning eller med kort utbildning, funktionshindrade, äldre arbetstagare, kvinnor som återvänder till arbetsmarknaden och så vidare).
- 13) Stöd till utbildning kan endast kumuleras inom de gränser för stödnivåer som anges i punkterna 18A.4.11 och 18A.4.12.

18A.5 *Anmälan och befintliga stödordningar*

- 1) De åtgärder som i detta dokument inte betecknas som sådant statligt stöd som omfattas av artikel 61.1 i EES-avtalet behöver inte anmälas till övervakningsmyndigheten. Alla ordningar för stöd till utbildning och alla fall av ad hoc-stöd till utbildning utöver godkända ordningar, vilka inte uppfyller villkoren i regeln om stöd av mindre betydelse skall däremot anmälas till övervakningsmyndigheten enligt artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet. Detta skall ske i så god tid att övervakningsmyndigheten kan ta ställning till om stödet är förenligt med EES-avtalets funktion.
- 2) Dessa riktlinjer berör inte stödordningar som redan har godkänts av övervakningsmyndigheten då riktlinjerna offentliggörs. Övervakningsmyndigheten kommer dock att på nytt granska sådana stödordningar med stöd av artikel 1.1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet. Övervakningsmyndigheten föreslår Efta-staterna som lämpliga åtgärder enligt artikel 1.1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet
- att de från och med den 1 juli 1999 anmäler alla stödprojekt som genomförs enligt en godkänd stödordning när stödbeloppet för ett och samma företag överstiger 2,5 miljoner euro i bruttobidragsekvivalent under tre år, och
 - att de anmäler alla befintliga stödordningar som inte kommer att ha löpt ut före den 31 december 1999.
- 3) Om en Efta-stat inte accepterar de åtgärder som föreslagits kommer övervakningsmyndigheten att se sig tvingad att inleda ett förfarande enligt artikel 1.2 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet.

18A.6. *Giltighetstid och översyn*

- 1) Övervakningsmyndigheten kommer att använda sig av dessa riktlinjer vid bedömnigen av stöd till utbildning under fem år från dagen för deras offentliggörande. Före utgången av denna period kommer riktlinjerna att ses över och vid behov revideras.

BESLUT AV EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET**nr 149/99/KOL****av den 30 juni 1999****om införande av riktlinjer för tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag samt om ändring för nittonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd**

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET,

som beaktar avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽¹⁾, särskilt artiklarna 61–63 i detta,

som beaktar avtalet mellan Efta-staterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽²⁾, särskilt artikel 1 i protokoll nr 3 till detta,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet enligt artikel 24 i övervakningsavtalet skall förverkliga bestämmelserna om statsstöd i EES-avtalet,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet skall utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om det avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om Eftas övervakningsmyndighet anser det nödvändigt,

som erinrar om procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd⁽³⁾, antagna av Eftas övervakningsmyndighet den 19 januari 1994⁽⁴⁾,

som beaktar att Europeiska kommissionen den 11 november 1998 antog ett meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag (EGT C 384, 10.12.1998),

som beaktar att en enhetlig tillämpning av reglerna om statligt stöd i EES-avtalet måste säkerställas i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet enligt punkt II under rubriken "Allmänt" i slutet av bilaga XV till EES-avtalet efter samråd med Europeiska kommissionen skall anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av kommissionen för att upprätthålla lika konkurrensvillkor,

efter att ha samrått med Europeiska kommissionen,

som beaktar att det är nödvändigt att ge nationella myndigheter vägledning genom att ange vilka principer och regler som kommer vägleda Eftas övervakningsmyndighet vid tillämpningen av EES-avtalets regler om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag,

som beaktar att Eftas övervakningsmyndighet har samrått med Efta-staterna om införandet av nya riktlinjer vid multilaterala sammanträden om statligt stöd den 26 oktober 1998 och den 23 februari 1999, samt i skrift,

⁽¹⁾ Nedan kallat EES-avtalet.

⁽²⁾ Nedan kallat övervakningsavtalet.

⁽³⁾ Även kallade riktlinjerna för statligt stöd.

⁽⁴⁾ Offentliggjorda i EGT L 240, 15.9.1994 och i EES-supplement 34 till denna samma dag; den senaste ändringen, den artonde i ordningen, antogs genom beslut nr 113/99/KOL av den 4 juni 1999 (se sidan 11 i detta nummer av EGT).

HAR FATTAT FÖLJANDE BESLUT.

1. Riktlinjerna för statligt stöd skall ändras genom att ett nytt kapitel 17B införs om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag enligt bilaga I till detta beslut.
2. Beslutet inklusive bilaga I skall offentliggöras i EES-delen i och EES-supplement till *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.
3. Efta-staterna skall underrättas om detta beslut genom en kopia av beslutet inklusive bilaga I.
4. Europeiska kommissionen skall underrättas i enlighet med punkt d i protokoll nr 27 till EES-avtalet genom en kopia av beslutet inklusive bilaga I.
5. Detta beslut är giltigt på engelska.

Utfärdat i Bryssel den 30 juni 1999.

På Eftas övervakningsmyndighets vägnar

Knut ALMESTAD

Ordförande

BILAGA I

17B. TILLÄMPNINGEN AV REGLERNA OM STATLIGT STÖD PÅ ÅTGÄRDER SOM OMFATTAR DIREKT BESKATTNING AV FÖRETAG⁽¹⁾17B.1 **Inledning**

- 1) Riktlinjerna i detta kapitel ingår i en vidare målsättning att klargöra och förstärka tillämpningen av reglerna om statligt stöd i syfte att minska snedvridningar av konkurrensen inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Principen om att stöd är oförenligt med EES-avtalets funktion och undantagen från denna princip är tillämpliga på stöd "av vilket slag de än är" och bland annat på vissa skatteåtgärder. För bedömningen av om en skatteåtgärd skall kvalificeras som stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet krävs emellertid det klargörande som görs i dessa riktlinjer. Ett sådant klargörande är särskilt viktigt med hänsyn till de förfarandemässiga skyldigheter som följer av att en åtgärd kvalificeras som stöd och med hänsyn till följderna av att Efta-staterna inte iakttar dessa skyldigheter.
- 2) Till följd av fullbordandet av den inre marknaden och dess utvidgning till EES-området, samt liberaliseringen av kapitalrörelserna, har det även visat sig vara nödvändigt att undersöka effekterna av stöd som beviljas i form av skatteåtgärder och att precisera konsekvenserna av sådant stöd med utgångspunkt från undersökningen av dess förenlighet med EES-avtalets funktion.
- 3) Efta-domstolen har konstaterat⁽²⁾ att en Efta/EES-stats skattesystem som allmän regel inte omfattas av EES-avtalet. Detta måste förstås som att det står varje enskild stat fritt att utforma och tillämpa ett skattesystem i linje med sina egna politiska val. Efta-domstolen har vidare konstaterat att ett skattesystem i vissa fall emellertid kan få konsekvenser som gör att det omfattas av tillämpningsområdet för artikel 61.1 i EES-avtalet. Dessa riktlinjer syftar till att klargöra under vilka omständigheter sådana konsekvenser kommer att uppstå.
- 4) Förutom målsättningen att övervakningsmyndighets beslut skall vara öppna för insyn och förutsägbara, syftar dessa riktlinjer till att säkerställa att EES-staterna behandlas samstämmigt och lika. När det gäller procedurreglerna för nytt och befintligt stöd har myndigheten för avsikt att tillämpa dessa nya riktlinjer från fall till fall för att undersöka om nya skattebestämmelser i Efta-staterna är förenliga med reglerna om statligt stöd i EES-avtalet, och att även använda dem för att granska befintligt statligt stöd.

17B.2 **Behörighet enligt EES-avtalet**

- 1) Eftas övervakningsmyndighet har behörighet att granska om stöd som beviljas av Efta/EES-staterna är förenligt med reglerna om statligt stöd i avtalet. De viktigaste reglerna om statligt stöd i EES-avtalet är identiska med dem i EG-fördraget⁽³⁾. I Europeiska gemenskapernas domstols rättspraxis har det slagits fast att en åtgärds skattemässiga karaktär inte undantar den från tillämpning av artikel 87 i EG-fördraget (f.d. artikel 92). Den föreställning om statligt stöd som kan härledas från EES-avtalet måste tolkas på samma sätt i hela EES-området, dvs. även när stödet sker i form av skatteåtgärder.
- 2) Snedvridningar av konkurrensen som härrör från nytt statligt stöd av det här slaget omfattas dessutom av en ordning för förhandsgodkännande av den behöriga övervakningsmyndigheten enligt definitionen i artikel 62 i EES-avtalet, under behöriga domstolars kontroll. Enligt artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet måste Efta-staterna anmäla nytt statligt stöd till Eftas övervakningsmyndighet. Efta-staterna får inte verkställa sina planerade stödåtgärder utan att invänta myndighetens godkännande. Myndigheten granskar huruvida stödet är förenligt med EES-avtalets funktion. Denna prövning görs med hänsyn till stödets effekter och inte till de olika former det kan ha. Myndigheten kan besluta att Efta-staten i fråga ändrar eller drar in sådant stöd som myndigheten har förklarat vara oförenligt med EES-avtalets funktion. Om stödet i fråga redan har utbetalats i strid med procedurreglerna och om myndigheten har förklarat att detta stöd inte är förenligt med EES-avtalet, måste Efta-staten i princip återkräva stödet från mottagarna.

⁽¹⁾ Detta kapitel är baserat på Kommissionens meddelande om reglerna om statligt stöd på åtgärder som omfattar direkt beskattning av företag (EGT C 384, 10.12.1998, s. 3) under det att hänsyn har tagits till EES-avtalets särskilda räckvidd och mål.

⁽²⁾ Efta-domstolen, mål E-6/98, dom av den 20 maj 1999 (ännu inte offentliggjord).

⁽³⁾ Artikel 61 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet är sålunda i allt väsentligt identiska med artiklarna 87 och 88 (f.d. artiklarna 92 och 93) i EG-fördraget. Det enda undantaget är att undantaget i artikel 87.3 d (f.d. artikel 92.3 d i EG-fördraget) rörande stöd för att främja kultur och bevara kulturarvet, som infördes i och med Fördraget om Europeiska unionen (Maastricht-fördraget), inte ingår i EES-avtalet. Detta saknar emellertid betydelse i detta sammanhang.

17B.3 Tillämpningen av artikel 61.1 i EES-avtalet på skatteåtgärder

- 1) Enligt artikel 61.1 i EES-avtalet "är stöd som ges av en medlemsstat i gemenskapen, Efta-stater eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med avtalets funktion i den utsträckning det påverkar handeln mellan de avtalsslutande parterna". Vid tillämpningen av EES-reglerna om statligt stöd är det oväsentligt om en åtgärd har skattemässig karaktär, eftersom artikel 61 är tillämplig på stöd "av vilket slag det än är". För att en åtgärd skall betecknas som stöd i den mening som avses i artikel 61 måste den samtidigt uppfylla de kriterier som utvecklas närmare nedan.
- 2) För det första måste åtgärden ge mottagarna en fördel som minskar de kostnader som normalt belastar deras budget. En sådan fördel kan ges genom olika former av skattelättnader för företaget, bland annat genom
 - minskning av beskattningsunderlaget (undantagsvisa avdrag, extraordinära avskrivningar eller överavskrivningar, inskrivning av reserver i balansräkningen, osv.),
 - total eller partiell nedsättning av skattebeloppet (skattebefrielse, skattekredit, osv.),
 - uppskov med, avskrivning av eller till och med särskild omläggning av skatteskulden.
- 3) För det andra måste skattefördelen beviljas av staten eller med hjälp av statliga medel. En förlust av skatteintäkter är likvärdig med förbrukning av statliga medel i form av skatteutgifter. Detta kriterium avser även stöd som beviljas av Efta-staternas regionala och lokala organ⁽⁴⁾. Statens intervention kan ske såväl genom skatteregler i lagar eller andra författningar som genom skatteförvaltningens praxis.
- 4) Åtgärden i fråga måste för det tredje påverka konkurrensen och handeln mellan de avtalsslutande parterna. Detta kriterium förutsätter att stödmottagaren utövar en ekonomisk verksamhet, oavsett vilken rättslig ställning denna verksamhet har och oavsett hur den finansieras. Enligt rättspraxis är, vad denna bestämmelse beträffar, villkoret om påverkan på handeln uppfyllt om det stödmottagande företaget bedriver en ekonomisk verksamhet som är föremål för handel mellan de avtalsslutande parterna. Redan det faktum att stödet förstärker detta företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag inom ramen för handeln inom EES gör att det kan antas att handeln påverkas. Detta konstaterande påverkas inte av det faktum att ett stöd är av relativt liten betydelse⁽⁵⁾, eller av att det stödmottagande företaget är litet eller att dess andel av EES-marknaden är mycket begränsad⁽⁶⁾, och inte heller av det förhållande att stödmottagaren inte är verksam med export⁽⁷⁾ eller av att företaget exporterar nästan hela sin produktion utanför EES⁽⁸⁾.
- 5) Åtgärden måste slutligen vara specifik eller selektiv i det att den gynnar "vissa företag eller viss produktion". Denna karaktär av selektiv fördel kan vara ett resultat antingen av ett undantag från skattereglerna i lag eller annan författning eller av skatteförvaltningens skönsmässiga praxis. En åtgärds selektiva karaktär kan emellertid vara motiverad "av systemets art eller funktion"⁽⁹⁾. Om så är fallet anses åtgärden inte vara statligt stöd enligt artikel 61.1 i avtalet. Dessa olika aspekter utvecklas nedan.

17B.3.1 Åtskillnad mellan statligt stöd och allmänna åtgärder

- 1) Skatteåtgärder som är öppna för alla ekonomiska aktörer som är verksamma inom en Efta-stat utgör i princip allmänna åtgärder. De måste faktiskt vara öppna för alla företag på grundval av en princip om lika tillgång och deras räckvidd får inte vara begränsad i praktiken, till exempel genom att staten gör en skönsmässig bedömning av om åtgärderna skall beviljas eller genom andra aspekter som begränsar deras effekt i praktiken. Detta villkor inkräktar emellertid inte på Efta-staternas behörighet att välja den ekonomiska politik som de bedömer vara den mest lämpade och särskilt att fördela skattebördan mellan de olika produktionsfaktorerna på det sätt de anser vara lämpligt. Förutsatt att de tillämpas utan åtskillnad för samtliga företag och all produktion utgör följande åtgärder inte statligt stöd:
 - Rena skattetekniska åtgärder (till exempel fastställande av skattesatser, regler för nedskrivning och avskrivning och regler för balansering av förluster samt bestämmelser som är avsedda att undvika dubbelbeskattning eller skatteflykt).

⁽⁴⁾ Dom av Europeiska gemenskapernas domstol i mål 248/84, Tyskland mot kommissionen, Rec. 1987, s. 4013.

⁽⁵⁾ Dock med undantag av stöd som uppfyller kriterierna för regeln om stöd av mindre betydelse (försumbart stöd). Se kapitel 12 i de nuvarande riktlinjerna för statligt stöd.

⁽⁶⁾ Förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Spanien mot kommissionen, Rec. 1994, s. I-4103.

⁽⁷⁾ Mål 102/87 Frankrike mot kommissionen, REG 1998, s. 4067.

⁽⁸⁾ Mål C-142/87 Belgien mot kommissionen, Rec. 1990, s. I-959.

⁽⁹⁾ Mål 173/73 Italien mot kommissionen, Rec. 1974, s. 709.

- Åtgärder som syftar till att uppnå ett av den allmänna ekonomiska politikens mål genom att lätta den skattebörda som har samband med vissa produktionskostnader (till exempel forskning och utveckling, miljö, utbildning, sysselsättning).
- 2) Det faktum att vissa företag eller vissa sektorer drar mera nytta än andra av vissa av dessa skatteåtgärder leder inte nödvändigtvis till att åtgärderna omfattas av tillämpningsområdet för konkurrensreglerna på området statligt stöd. De åtgärder som syftar till att lätta på beskattningen av arbete för samtliga företag har således förhållandevis större effekter för industrier som är mycket arbetskraftintensiva än för kapitalintensiva industrier, utan att de därför nödvändigtvis utgör statligt stöd. Skatteincitament till förmån för investeringar i miljö, forskning och utveckling eller utbildning gynnar på liknande sätt endast de företag som utför denna typ av investeringar men de utgör inte heller nödvändigtvis statligt stöd.
- 3) Enligt en dom från EG-domstolen från 1974 utgör en åtgärd statligt stöd om den är avsedd att – helt eller delvis – befria företagen inom en viss sektor från de bördor som följer av den normala tillämpningen av det allmänna systemet "utan att denna befrielse är motiverad av systemets art eller funktion". I domen preciseras vidare att "artikel 92 (efter ändringen artikel 87; tillägg till texten) inte urskiljer de planerade ingripandena efter deras orsaker eller mål utan definierar dem enligt deras effekter" (ej officiell svensk översättning). I domen påpekas även att det faktum att den aktuella åtgärden harmoniserar den ifrågavarande sektorns bördor med dem som gäller för dess konkurrenter i andra medlemsstater inte frångår den dess karaktär av stöd. Sådana skillnader mellan skattesystemen kan inte korrigeras genom ensidiga åtgärder avsedda för de företag som berörs mest av olikheterna mellan skattesystemen⁽¹⁰⁾.
- 4) Vad som alltså är mest relevant vid tillämpningen av artikel 61.1 i EES-avtalet på en skatteåtgärd är att det genom denna åtgärd införs ett undantag från tillämpningen av skattesystemet till förmån för vissa företag i Efta-staten. Det är alltså nödvändigt att först fastställa vilken generell ordning som är tillämplig. Därefter måste det undersökas om undantag från eller avvikelser inom denna ordning är motiverade "av systemets art eller funktion", dvs. om de är en direkt följd av grundprinciperna i eller riktlinjerna för skattesystemet i den berörda staten. Om så inte är fallet är det fråga om ett statligt stöd.

17B.3.2 Kriteriet att stödet skall vara selektivt eller riktat

- 1) Av Europeiska kommissionen och Eftas övervakningsmyndighets beslutspraxis framgår att endast åtgärder vars räckvidd omfattar hela statens territorium undgår kriteriet om riktad karaktär i artikel 61.1 i EES-avtalet. Åtgärder med regional eller lokal räckvidd kan i praktiken gynna vissa företag, med förbehåll för de principer som anges i punkt 17b.3.1.4 ovan⁽¹¹⁾. I EES-avtalet betecknas åtgärder som är avsedda att främja den ekonomiska utvecklingen i en region som stöd. För denna typ av stöd föreskrivs i artikel 61.3 a och 61.3 c uttryckligen möjligheter till undantag från den generella princip som anges i artikel 61.1 enligt vilken stöd är oförenligt med EES-avtalets funktion.
- 2) I EES-avtalet föreskrivs tydligt att en åtgärd som har en sektoriell inriktning omfattas av artikel 61.1. I denna bestämmelse ingår uttryckligen "vis produktion" bland kriterierna för att avgöra om ett stöd omfattas av övervakningsmyndighetens kontroll. Enligt en numera fast besluts- och rättspraxis utgör en skattemässig åtgärd vars huvudsakliga effekt är att främja en eller flera verksamhetssektorer stöd. Samma sak gäller för en åtgärd som endast främjar inhemska produkter som exporteras⁽¹²⁾. Europeiska kommissionen och Eftas övervakningsmyndighet har dessutom ansett att en åtgärd som var avsedd för samtliga sektorer som var utsatta för internationell konkurrens utgjorde stöd⁽¹³⁾. Ett undantag från den grundläggande bolagsskattesat-

⁽¹⁰⁾ Medan gemenskapsinstitutionerna enligt artiklarna 94, 96 och 97 (f.d. artiklarna 100–102) i EG-fördraget har befogenhet att vidta vissa åtgärder när det gäller olikheter mellan medlemsstaternas skattesystem innehåller EES-avtalet inga motsvarande bestämmelser.

⁽¹¹⁾ I fråga om arbetsgivares socialförsäkringsavgifter i Norge beslutade övervakningsmyndigheten att regional differentiering av procentsatserna för sådana avgifter utgjorde statligt stöd, eftersom det gynnade företag i vissa regioner (beslut nr 165/98/KOL av den 2 juli 1998, EGT L 32, 3.12.1998). Norge ifrågasatte detta synsätt och överklagade beslutet till Efta-domstolen (mål E-6/98). Genom dom av den 20 maj 1999 dömde Efta-domstolen till övervakningsmyndighetens fördel.

⁽¹²⁾ Förenade målen 6 och 11-69, kommissionen mot Frankrike, REG 1969, s. 561.

⁽¹³⁾ Kommissionens beslut 97/239/EG av den 4 december 1996 i ärende "Maribel bis/ter", EGT L 95, 10.4.1997, s. 25 (för närvarande under rättslig prövning, mål C-75/97). Eftas övervakningsmyndighets beslut nr 16/96/KOL av den 7 februari 1996 om förslag till lämpliga åtgärder för Island när det gäller statligt stöd i form av sektoriellt differentierade socialförsäkringsavgifter.

sen till förmån för ett helt område av ekonomin utgör alltså, förutom i vissa fall⁽¹⁴⁾, statligt stöd, vilket framgår av kommissionens beslut⁽¹⁵⁾ avseende en åtgärd som avsåg hela tillverkningssektorn⁽¹⁶⁾.

- 3) I flera Efta-stater tillämpas olika skatteregler beroende på företagens rättsliga ställning. Vissa offentliga företag befrias exempelvis från kommunalskatt eller bolagsskatt. Sådana regler, som gynnar företag som har rättslig ställning av offentliga företag och bedriver ekonomisk verksamhet, kan utgöra statligt stöd enligt artikel 61.1 i EES-avtalet.
- 4) Vissa skattefördelar är ibland begränsade till vissa företagsformer, vissa av företagens funktioner (interna tjänster inom koncernen, förmedling eller samordning) eller viss typ av produktion. Om sådana fördelar gynnar vissa företag eller viss produktion kan de utgöra statligt stöd enligt artikel 61.1.

17B.3.3 Skönsmässig förvaltningspraxis

- 1) Vissa skatteförvaltningars skönsmässiga praxis kan också ge upphov till åtgärder som omfattas av tillämpningsområdet för artikel 61. Europeiska gemenskapernas domstol erkänner att behandling av ekonomiska aktörer på skönsmässig grund i praktiken kan leda till att tillämpningen av en allmän åtgärd i ett enskilt fall kan vara en selektiv åtgärd, särskilt om utrymmet för skönsmässig bedömning går utöver att helt enkelt förvalta skatteintäkter enligt objektiva kriterier⁽¹⁷⁾.
- 2) Även om skattereglerna i den dagliga verksamheten måste tolkas, får de inte leda till skönsmässig behandling av företagen. I princip ger alla förvaltningsbeslut som avviker från allmänt gällande skatteregler för att gynna vissa enskilda företag upphov till presumtion om statligt stöd och måste analyseras i detalj. Allmänt gällande förvaltningsbeslut (administrative rulings) ger i princip inte upphov till presumtion om stöd, eftersom de hänför sig till förfaranden som är avsedda att tolka generella regler. Det förhållandet att förvaltningarnas beslut inte är öppna för insyn och att dessa ibland har ett stort manöverutrymme till sitt förfogande ger emellertid näring åt antagandet att de åtminstone i vissa fall får denna effekt. Detta hindrar inte Efta-staternas möjligheter att ge sina skattebetalare rättssäkerhet och förutsägbarhet i fråga om tillämpningen av generella skatteregler.

17B.3.4 Rättfärdigande av ett undantag på grund av "systemets art eller funktion"

- 1) Att vissa åtgärder är av särskiljande art måste inte nödvändigtvis innebära att de skall betraktas som statligt stöd. Så är fallet om de är nödvändiga eller ändamålsenliga på grund av att de är ekonomiskt rationella med hänsyn till skattesystemets effektivitet⁽¹⁸⁾. Det ankommer emellertid på Efta-staten att motivera detta.
- 2) En progressiv skatteskala för inkomster eller vinster motiveras av skattens omfördelningssyfte. Beräkningen av avskrivningar av tillgångar och metoderna för uppskrivning av lager varierar från en stat till en annan, men varje metod kan utgöra en naturlig del av det skattesystem den tillhör. Vissa villkor kan slutligen motiveras av objektiva skillnader mellan skattebetalarna. Om skatteförvaltningen däremot skönsmässigt kan fastställa olika avskrivningstider eller olika uppskrivningsmetoder för olika företag och olika sektorer, föreligger det presumtion om stöd. En sådan presumtion föreligger också om skatteförvaltningen behandlar skatteskulder från fall till fall och följer ett annat mål än målet om att optimera indrivningen av skulderna från det berörda företaget.

⁽¹⁴⁾ Se punkt 17b.3.4.5 nedan.

⁽¹⁵⁾ Kommissionens beslut av den 22 juli 1998 i ärende "Irish Corporation Tax" (SG(98) D/7209), ännu ej offentliggjort.

⁽¹⁶⁾ Bland övriga mål där Eftas övervakningsmyndighet fram till i dag har tillämpat reglerna om statligt stöd i fråga om skattemässig behandling kan nämnas: befrielse för glasbehållare från en grundläggande skatt på ej återanvändbara dryckesförpackningar (Stöd nr 95-002, EGT C 212, 17.8.1995 och EGT L 124, 23.5.1996), skatterelaterade åtgärder till förmån för sjöfartssektorn, Norge (Stöd nr 97-001, EGT C 337, 5.11.1998) och statlig inblandning i avtal rörande konstruktion och drift av en aluminiumsmältare vid *Grundartangi*, Island (Stöd nr 97-008, EGT C 337, 5.11.1998).

⁽¹⁷⁾ Mål C-241/94, Frankrike mot kommissionen (Kimberly Clark Sopalin), REG 1996, s. I-4551.

⁽¹⁸⁾ Detta avspeglas normalt i det faktum att sådana åtgärder inte endast tillämpas på särskilda sektorer, att de baseras på objektiva och horisontella kriterier eller villkor och att de inte är begränsade i tiden, se kommissionens beslut 96/369/EG av den 13 mars 1996 om skattemässig stöd i fråga om avskrivning till förmån för tyska lufttrafikföretag (EGT L 146, 20.6.1996, s. 42).

- 3) Det är självklart att vinstskatt inte kan tas ut om det inte finns någon vinst. Det kan således vara motiverat med hänsyn till skattesystemets art att företag som saknar vinstsyfte, såsom till exempel stiftelser och föreningar, särskilt undantas från vinstskatt om de i praktiken inte kan gå med vinst. Det kan dessutom vara motiverat av skattesystemets art att kooperativ som delar ut sina vinster till sina medlemmar inte beskattas på kooperativnivå om skatten tas ut av medlemmarna.
- 4) Det måste göras åtskillnad mellan å ena sidan sådan mål som uppställts för en viss skatteordning och som ligger utanför denna – bland annat sociala eller regionala mål – och å andra sidan sådana som utgör en naturlig del av själva skattesystemet. Skattesystemets berättigande är att uppbära skatteintäkter avsedda att finansiera statens utgifter. Varje företag förmodas betala skatt en enda gång. Att beakta den skatt som betalas i den stat där företaget har sitt säte är således ett naturligt inslag i skattesystemets logik. Vissa undantag från skatteregler är däremot svåra att motivera med stöd av skattesystemets logik. Detta gäller till exempel om företag som inte har säte i ett land behandlas mera förmånligt än företag som har säte i landet eller om skattefördelar beviljas huvudkontor eller företag som tillhandahåller vissa tjänster (till exempel finansiella tjänster) inom en koncern⁽¹⁹⁾.
- 5) Särskilda bestämmelser som inte innehåller skönmässiga inslag, vilka till exempel tillåter schablonmässigt fastställande av skatten kan motiveras av systemets art eller funktion om de beaktar bland annat särskilda räkningskrav eller markens betydelse bland vissa sektorer tillgångar. Sådana bestämmelser utgör alltså inte statligt stöd. Det resonemang som ligger till grund för vissa särskilda bestämmelser på området för beskattning av små och medelstora företag är jämförbart med det som ligger till grund för en progressiv skatteskala.

17B.4 *Förenligheten av statligt stöd i form av skatteåtgärder med EES-avtalets funktion*

- 1) Även om en skatteåtgärd utgör ett stöd som omfattas av artikel 61.1 kan den liksom andra typer av stöd omfattas av något av de undantag från principen om att statligt stöd är oförenligt med avtalets funktion som anges i artikel 61.2 och 61.3. Om stödmottagaren – oavsett om det är ett privat eller offentligt företag – har anförtröts av staten att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kan stödet dessutom omfattas av artikel 59 i avtalet⁽²⁰⁾.
- 2) Övervakningsmyndigheten kan emellertid inte godkänna stöd som visar sig strida mot avtalens regler, särskilt dem som rör förbud mot diskriminering och etableringsrätten⁽²¹⁾. Sådana stödsinslag kan parallellt vara föremål för ett särskilt förfarande enligt artikel 31 i övervakningsavtalet. Enligt rättspraxis måste formerna för ett stöd, som är ouplösligen knutna till syftet med stödet och som strider mot andra bestämmelser i avtalet än bestämmelserna om statligt stöd emellertid granskas enligt förfarandet i artikel 1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet inom ramen för en övergripande granskning av huruvida stödet är förenligt med EES-avtalet.
- 3) Om ett skattemässigt stöd beviljas i syfte att ge företagen incitament att engagera sig i vissa bestämda projekt (särskilt investeringsprojekt) och om dess stödnivå är begränsad i förhållande till kostnaderna för genomförandet av projektet, skiljer det sig inte från ett bidrag och kan behandlas på samma sätt som ett sådant. För sådant stöd måste det emellertid uppställas tillräckligt genomblickbara regler som särskilt gör det möjligt att bestämma värdet av den förmån som erhållits.
- 4) Oftast har emellertid bestämmelser om skattelättnader en fortlöpande karaktär, dvs. de är inte knutna till genomförandet av vissa bestämda projekt och de minskar företagets löpande kostnader utan att det är möjligt att värdera den exakta stödvolymen inom ramen för den granskning på förhand som övervakningsmyndigheten utför. Sådana åtgärder utgör "driftsstöd". Driftsstöd är i princip förbjudet. Övervakningsmyndigheten godkänner för närvarande sådant stöd endast i undantagsfall och på vissa villkor, till exempel inom varvsindustrin och för vissa stöd till förmån för miljöskydd⁽²²⁾ samt i regioner som

⁽¹⁹⁾ Å andra sidan innebär serviceavgifter eller skatter som tas ut av offentliga myndigheter från företag till olika procentsatser som står i förhållande till den service eller andra förmåner som dessa erhåller inte statligt stöd.

⁽²⁰⁾ Förstainstansrättens dom i mål T-106/95, FFSA m.fl. mot kommissionen, REG 1997, s. II-229. Domstolens beslut i mål C-174/97 P, Rec. 1998, s. I-1303.

⁽²¹⁾ Mål 74/76, Iannelli och Volpi mot Meroni, Rec. 1977, s. 557. Se även målen 73/79 (Sovraprezzo), Rec. 1980, s. 1533, T-49/93 (SIDE), Rec. 1995, s. II-2501, och de förenade målen 142/80-143/80 (Salengo), Rec. 1981, s. 1413. Se även Eftas övervakningsmyndighets beslut nr 40/95/KOL (EGT C 212 och EES-supplement till EGT 30 av den 17.8.1995) och 106/95/KOL (EGT L 124 och EES-supplement 23, 23.5.1996): Befrielse för glasbehållare från en grundläggande skatt på ej återanvändbara dryckesförpackningar, Norge.

⁽²²⁾ Se kapitel 15 i de nuvarande riktlinjerna.

beviljas undantag enligt artikel 61.3 a under förutsättning att stödet är vederbörligen motiverat och att dess nivå står i förhållande till de handikapp som det är avsett att kompensera⁽²³⁾. Driftsstöd måste (med undantag av de två stödkategorier som nämns nedan) i princip vara avtagande och begränsade i tiden. För närvarande kan driftsstöd även godkännas i form av transportstöd i vissa glesbefolkade nordliga regioner som lider av allvarliga handikapp vad gäller åtkomlighet. Driftsstöd får inte beviljas om de utgör stöd för att främja export mellan de avtalsslutande parterna. Statligt stöd till förmån för sjötransport omfattas av särskilda regler för denna sektor⁽²⁴⁾.

- 5) För att övervakningsmyndigheten skall betrakta statliga stöd för att främja den ekonomiska utvecklingen i bestämda regioner som förenliga med EES-avtalets funktion måste de vara proportionerliga och ändamålsenliga för det avsedda målet. För att övervakningsmyndigheten skall bevilja ett undantag med stöd av regionala kriterier måste den i synnerhet försäkra sig om följande:
- Att åtgärderna i fråga bidrar till den regionala utvecklingen och har samband med verksamheter som har lokala effekter. Att etablera *off-shore*-verksamheter bidrar normalt inte på ett tillfredsställande sätt till att främja den lokala ekonomin, eftersom sådana verksamheter har svaga externa effekter på denna ekonomi.
 - Att åtgärderna har samband med reella regionala handikapp. Man kan fråga sig om det finns reella regionala handikapp för verksamheter vars merkostnader har liten betydelse, som till exempel merkostnaderna för transport för finansiella verksamheter som främjar skatteflykt.
 - Att åtgärderna undersöks i ett EES-sammanhang⁽²⁵⁾. Övervakningsmyndigheten måste därvid ta hänsyn till de negativa effekter som åtgärderna kan ha på handeln mellan de avtalsslutande parterna.

17B.5 **Förfaranden**

- 1) Enligt artikel 1.3 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet är Efta-staterna skyldiga att underrätta övervakningsmyndigheten om alla "planer på att vidta eller ändra stödåtgärder" och de får inte genomföra åtgärderna utan att kommissionen först har godkänt dem. Detta förfarande rör allt stöd, inbegripet skattemässigt stöd.
- 2) Om övervakningsmyndigheten konstaterar att ett statligt stöd som har genomförts i strid med denna regel inte kan beviljas något av de undantag som föreskrivs i avtalet och därmed är oförenligt med avtalets funktion, begär den att Efta-staten skall återkräva stödet, förutom i de fall en sådan begäran skulle strida mot en grundläggande princip i EES-rätten, särskilt principen om berättigade förväntningar som övervakningsmyndighetens agerande kan ge upphov till. Om ett statligt stöd har givits i skattemässig form beräknas det belopp som skall återkrävas på grundval av en jämförelse mellan den skatt som faktiskt har betalats och den skatt som skulle ha betalats enligt den generellt tillämpliga regeln. Till detta grundbelopp kommer ränta. Den räntesats som tillämpas motsvarar den referensränta som fastställs på grundval av bestämmelserna i avsnitt 33.2 i de nuvarande riktlinjerna.
- 3) Enligt artikel 1.1 i protokoll nr 3 till övervakningsavtalet skall övervakningsmyndigheten "i samarbete med Efta-staterna fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i dessa stater". Denna granskning utförs även för skattemässigt statligt stöd. För att möjliggöra granskningen skall Efta-staterna varje år ge in rapporter till övervakningsmyndigheten om sina befintliga ordningar för statligt stöd. I fråga om skattelättnader eller hel eller delvis skattebefrielse måste rapporten innehålla en uppskattning av förlusten av skatteintäkter. Efter att ha gjort denna granskning kan övervakningsmyndigheten, om den anser att ordningen inte är eller inte längre är förenlig med avtalets funktion föreslå att Efta-staten ändrar eller upphäver den.

17B.6 **Genomförande**

- 1) På grundval av riktlinjerna i detta kapitel kommer övervakningsmyndigheten från och med dagen för dess offentliggörande att dels granska de planerade skattemässiga stöd som anmäls till den och skattemässigt stöd som olagligen har genomförts Efta-staterna, dels på nytt granska de befintliga stödordningarna. Dessa riktlinjer är vägledande och inte uttömmande. Övervakningsmyndigheten kommer att beakta de specifika omständigheterna kring varje enskilt fall.
- 2) Övervakningsmyndigheten kommer att undersöka tillämpningen av riktlinjerna i detta kapitel på nytt två år efter dess offentliggörande.

⁽²³⁾ Se kapitel 25 i de nuvarande riktlinjerna.

⁽²⁴⁾ Se kapitel 24A i de nuvarande riktlinjerna.

⁽²⁵⁾ Jämför mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, Rec. 1980, s. 2671.

BESLUT AV EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET**nr 275/1999/KOL****av den 17 november 1999****om införande av riktlinjer för inslag av stöd vid offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader samt om ändring för tjugonde gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd**

EFTA:s ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽¹⁾, särskilt artiklarna 61-63 i detta,

med beaktande av avtalet mellan Efta-staterna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽²⁾, särskilt artikel 24 och artikel 1 i protokoll 3 till detta, och

av följande skäl:

Enligt artikel 24 i övervakningsavtalet skall Eftas övervakningsmyndighet förverkliga bestämmelserna om statsstöd i EES-avtalet.

Enligt artikel 5.2 b i övervakningsavtalet skall Eftas övervakningsmyndighet utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om det avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om Eftas övervakningsmyndighet anser det nödvändigt.

Eftas övervakningsmyndighet erinrar om procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd⁽³⁾, antagna av Eftas övervakningsmyndighet den 19 januari 1994⁽⁴⁾.

Europeiska kommissionen har antagit ett meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader⁽⁵⁾.

En enhetlig tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd i EES-avtalet måste garanteras i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Enligt punkt II, under rubriken "Allmänt", i slutet av bilaga XV till EES-avtalet skall Eftas övervakningsmyndighet efter samråd med Europeiska kommissionen anta rättsakter som motsvarar dem som antagits av kommissionen för att upprätthålla lika konkurrensvillkor.

Eftas övervakningsmyndighet har samrått med Europeiska kommissionen.

Vid multilaterala sammanträden om statligt stöd har Eftas övervakningsmyndighet samrått med Efta-staterna om införandet av nya riktlinjer.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

1. Riktlinjerna för statligt stöd skall ändras genom införandet av ett nytt kapitel 18B om inslag av stöd vid offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader, som återfinns in bilaga I till detta beslut.
2. Efta-staterna skall underrättas om detta beslut genom en skrivelse med en kopia av beslutet inklusive bilaga I.

⁽¹⁾ Nedan kallat EES-avtalet.

⁽²⁾ Nedan kallat övervakningsavtalet.

⁽³⁾ Nedan kallade riktlinjerna för statligt stöd.

⁽⁴⁾ Offentliggjorda i EGT L 231, 3.9.1994 och i EES-supplement 32 till denna samma datum; senast ändrade (för nittonde gången) genom beslut nr 149/1999/KOL av den 30 juni 1999 (ännu inte offentliggjort).

⁽⁵⁾ Offentliggjort i EGT C 209, 10.7.1997, s. 3.

3. Europeiska kommissionen skall underrättas genom en kopia av beslutet inklusive bilaga I, i enlighet med punkt d i protokoll 27 till EES-avtalet.
4. Beslutet inklusive bilaga I skall offentliggöras i EES-delen i och EES-supplementet till *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.
5. Detta beslut är giltigt på engelska.

Utfärdat i Bryssel den 17 november 1999.

På Eftas övervakningsmyndighets vägnar

Knut ALMESTAD

Ordförande

BILAGA I

"18B. INSLAG AV STÖD VID OFFENTLIGA MYNDIGHETERS FÖRSÄLJNING AV MARK OCH BYGGNADER (¹)18B.1 **Inledning**

1. Vid flera tillfällen har Eftas övervakningsmyndighet granskat försäljning av mark och byggnader som ägs av det allmänna för att fastställa om inslag av statligt stöd till köparna förekommit. För att klargöra sin allmänna inställning till problemet med statligt stöd vid överlåtelse av mark och byggnader har Eftas övervakningsmyndighet utarbetat allmänna riktlinjer för Efta-staterna. Europeiska kommissionen har redan gjort samma sak för medlemsstaterna i EG.
2. I vägledningen till Efta-staterna
 - beskrivs ett enkelt förfarande som ger Efta-staterna möjlighet att hantera överlåtelse av mark och byggnader på ett sätt som automatiskt utesluter inslag av statligt stöd,
 - klarläggs närmare vilka typer av överlåtelse av mark och byggnader som bör anmälas till Eftas övervakningsmyndighet så att en bedömning kan göras huruvida en viss transaktion innefattar stöd och, om så är fallet, om stödet är förenligt med EES-avtalets funktion,
 - ges Eftas övervakningsmyndighet möjlighet att snabbt behandla eventuella klagomål eller inlagor från tredje part, där övervakningsmyndigheten uppmärksammas på fall av föregivet stöd i samband med överlåtelse av mark och byggnader,
3. De procedurmässiga förhållningsregler som rekommenderas för att undvika att reglerna om statligt stöd blir tillämpliga är formulerade på ett sådant sätt att de normalt bör göra det möjligt för Efta-staterna att följa vägledningen utan att ändra sina inhemska förfaranden.
4. Vägledningen gäller endast överlåtelse av mark och byggnader som ägs av det allmänna. Den berör inte det allmänns förvärv av mark och byggnader eller offentliga myndigheters uthyrning eller leasing av mark och byggnader. Sådana transaktioner kan också innefatta inslag av statligt stöd.
5. Vägledningen påverkar inte särskilda bestämmelser eller förfaranden i Efta-staterna för att främja kvaliteten på och tillgången till privatbostäder.

18B.2 **Principer**18B.2.1 **Överlåtelse genom villkorslöst anbuds förfarande**

1. En överlåtelse av mark och byggnader efter ett vederbörligen offentliggjort, öppet och villkorslöst anbuds förfarande (auktion), där det bästa eller det enda anbudet antas, utgör per definition en försäljning till marknadspris och innefattar följaktligen inte statligt stöd. Det faktum att en annan värdering av marken förelåg före anbuds förfarandet, till exempel för redovisningsändamål eller för att tillhandahålla ett tänkt lägsta utgångsbud, är ovidkommande.
 - a) Ett anbud är vederbörligen offentliggjort när det upprepade gånger under en rimligt lång tidsperiod (två månader eller mer) tillkännagivits i inhemska press, fastighetstidningar eller andra lämpliga publikationer och via fastighetsmäklare som vänder sig till ett brett urval av tänkbara köpare, så att alla tänkbara köpare kan nås.

En planerad överlåtelse av mark och byggnader, som med tanke på sitt höga värde eller andra egenskaper kan locka investerare som är verksamma i hela Europa eller internationellt, bör tillkännages i publikationer som har en regelbunden internationell spridning. Sådana erbjudanden bör också tillkännages genom mäklare som vänder sig till kunder i hela Europa eller internationellt.

(¹) Detta kapitel motsvarar kommissionens meddelande om inslag av stöd vid statliga myndigheters försäljning av mark och byggnader (EGT C 209, 10.7.1997, s. 3).

- b) Ett erbjudande är villkorslöst när alla köpare, oberoende av om de driver en rörelse eller inte och vad för slags rörelse det i så fall är, generellt är oförhindrade att förvärva marken och att använda den för sina egna syften. Inskränkningar får införas för att förhindra olägenheter för allmänheten, för att skydda miljön eller för att undvika rena spekulationsanbud. Restriktioner som genom detalj- och regionplanläggning åläggs ägaren i enlighet med inhemsk lagstiftning om markanvändning påverkar inte erbjudandets villkorslösa karaktär.
- c) Om det är ett överlåtelsevillkor att den framtida ägaren skall åta sig särskilda förpliktelser – utöver sådana som härrör från allmän inhemsk lagstiftning eller beslut av planeringsmyndigheterna, eller beslut för att skydda och bevara miljö och folkhälsa – till förmån för de offentliga myndigheterna eller för samhällsnyttan i allmänhet, skall erbjudandet betraktas som "villkorslöst" i den betydelse som avses i definitionen ovan endast om alla tänkbara köpare är skyldiga och i stånd att uppfylla denna förpliktelse, oberoende av om de driver en rörelse eller inte och vad slags rörelse det i så fall är.

18B.2.2 Överlåtelse utan villkorslöst anbudsförfarande

a) *Oberoende expertvärdering*

Om offentliga myndigheter avser att inte använda förfarandet som beskrivs i punkt 18B.2.1, bör en värdering genomföras av en eller flera oberoende värderingsmän före förhandlingarna om överlåtelsen för att fastställa marknadsvärdet på grundval av allmänt accepterade marknadsindikatorer och värderingsstandarder. Det marknadspris som sålunda fastställts är det lägsta anskaffningspris som kan avtalas utan att det är fråga om statligt stöd.

En värderingsman är en person med gott anseende som

- innehar en lämplig examen från en erkänd utbildningsanstalt eller en motsvarande akademisk kvalifikation,
- har lämplig erfarenhet och besitter kompetens i fråga om värdering av mark och byggnader på orten och av den ifrågavarande egendomen.

Om det i någon Efta-stat inte har fastställts några lämpliga akademiska kvalifikationer, bör värderingsmannen vara medlem i en erkänd yrkessammanslutning för markvärderingsfrågor och antingen

- vara förordnad av domstol eller en myndighet med motsvarande ställning, eller
- åtminstone ha ett erkänt intyg på avslutad gymnasieutbildning och tillräcklig yrkeskunskap med, efter avlagd examen, minst tre års praktisk erfarenhet av och kunskap om värdering av mark och byggnader på orten.

Värderingsmannen bör vara oberoende vid fullgörandet av sina uppgifter, det vill säga offentliga myndigheter skall inte ha rätt att föreskriva resultatet av värderingen. Statliga värderingsinstitut och tjänstemän och anställda i det allmänna tjänst betraktas som oberoende förutsatt att otillbörlig påverkan på deras resultat på ett effektivt sätt utesluts.

Med marknadsvärde avses det pris som mark och byggnader på värderingsdagen skulle betinga vid en privat försäljning mellan en villig säljare och en oberoende köpare, under antagandet av att egendomen offentligt utbjuds till salu, att marknadsförhållandena möjliggör försäljning i normal ordning och att det med beaktande av egendomens art står en skälig tidsrymd till förfogande för förhandling av köpet⁽¹⁾.

b) *Felmarginal*

Om det efter rimliga ansträngningar att sälja mark och byggnader till marknadspriset är uppenbart att det pris som fastställts av värderingsmannen inte kan erhållas, får en avvikelse på högst 5 % från detta pris anses överensstämma med marknadsvillkoren. Om det efter ytterligare en rimlig tidsperiod är uppenbart att mark och byggnader inte kan säljas till det pris som fastställts av värderingsmannen, reducerat med felmarginalen på 5 %, får en ny värdering genomföras. Denna värdering skall ta hänsyn till de erfarenheter som gjorts och de anbud som erhållits.

⁽¹⁾ Artikel 49.2 i rådets direktiv 91/674/EEG (EGT L 374, 31.12.1991, s. 7; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 93), jämför punkt 12 b i bilaga IX till EES-avtalet.

c) *Särskilda förpliktelser*

Särskilda förpliktelser som är förbundna med marken och byggnaderna och inte med köparen eller hans ekonomiska verksamhet får kopplas till överlåtelsen för att tillvarata samhällsintresset förutsatt att alla tänkbara köpare är skyldiga och i princip i stånd att uppfylla dem, oberoende av om de driver en rörelse eller inte och vad slags rörelse det i så fall är. Den ekonomiska nackdelen av sådana förpliktelser bör värderas separat av oberoende värderingsmän och får räknas av mot försäljningspriset. Förpliktelser som det åtminstone delvis är i köparens eget intresse att uppfylla bör värderas med hänsyn till denna omständighet. Det kan till exempel finnas fördelar med avseende på reklam, idrotts- och kultursponsring, PR, förbättring av köparens arbetsmiljö eller rekreationsmöjligheter för köparens egen personal.

Ekonomiskt ansvar som hänför sig till förpliktelser som åligger alla fastighetsägare enligt allmän lag får inte räknas av mot anskaffningspriset (till exempel skötsel och underhåll av mark och byggnader inom ramen för de vanliga samhälleliga förpliktelser som åtföljer fastighetsägande, erläggande av skatt och övriga avgifter).

d) *Myndigheternas förvärvskostnader*

De offentliga myndigheternas ursprungliga kostnader vid förvärv av mark och byggnader är ett riktmärke för marknadsvärdet, såvida inte en betydande tidsperiod förflutit mellan förvärvet och överlåtelsen av marken och byggnaderna. I princip bör därför marknadsvärdet under en period om åtminstone tre år efter förvärvet inte fastställas till ett belopp som ligger under de ursprungliga kostnaderna, såvida den oberoende värderingsmannen inte särskilt konstaterat en allmän nedgång i marknadspriserna för mark och byggnader på den berörda marknaden.

18B.2.3 Anmälningssplikt

Utan att det påverkar tillämpningen av regeln om stöd av mindre betydelse⁽¹⁾ skall Efta-staterna till Eftas övervakningsmyndighet anmäla följande transaktioner för att göra det möjligt för övervakningsmyndigheten att fastställa huruvida det är fråga om statligt stöd och, som så är fallet, att göra en bedömning av transaktionernas förenlighet med EES-avtalets funktion:

- a) All överlåtelse som inte skett på grundval av ett öppet och villkorslöst anbudsförfarande, där det bästa eller enda anbudet antagits.
- b) All överlåtelse som i avsaknad av ett sådant förfarande skett till ett pris som ligger under marknadsvärdet sådant det fastställts av oberoende värderingsmän.

18B.2.4 Klagomål

Om Eftas övervakningsmyndighet mottar ett klagomål eller annan inlaga från tredje part där det hävdas att ett inslag av statligt stöd förekommit i ett avtal om överlåtelse av mark och byggnader av offentliga myndigheter, kommer övervakningsmyndigheten att förutsätta att något statligt stöd inte förekommit om informationen från den berörda Efta-staten visar att ovannämnda principer iakttagits.

⁽¹⁾ Se kapitel 12 i riktlinjerna för statligt stöd som motsvarar kommissionens meddelande om försumbart stöd (EGT C 68, 6.3.1996, s. 9).